

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Jednotky dobrovolných hasičů na Pardubicku

Zuzana Pavlíková

Bakalářská práce

2013

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana Pavlíková**
Osobní číslo: **E100292**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Jednotky dobrovolných hasičů na Pardubicku**
Zadávací katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Krizový management na úrovni samosprávných celků a zejména obcí je závislý na připravenosti a schopnostech dobrovolných hasičů. Vytvářejí tu složku, kterou zřizuje obec a je v případě mimořádné události a krizového stavu nejbližší občanovi. V bakalářské práci budou shrnuty teoretické informace o jednotkách dobrovolných hasičů z legislativních norem a podrobněji analyzován jejich stav na Pardubicku. Pozornost bude věnována charakteristikám z hlediska jejich managementu a zkušenostem z působení ve společných akcích integrovaného záchranného systému.

Rešerše odborné literatury a dalších pramenů.

Formulace cílů práce a volba metod.

Studium statistické dokumentace o zásahové činnosti jednotek PO SDH na Pardubicku.

Zpracování přehledu o zásazích.

Vyhodnocení rizik pro budoucí zásahy.

Formulace závěrů a návrh doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

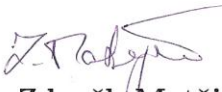
Cvičební řád jednotek požární ochrany. MV GŘ. HZS ČR, 2007. 267 s. ISBN 978-80-7385-010-4.

LINHART, Petr, ROUDNÝ, Radim. Ochrana obyvatelstva a terorismus. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009. 237 s. ISBN 978-80-7395-165-8.

MARTÍNEK, Bohumír, LINHART, Petr. Ochrana obyvatelstva - MODUL E: Učební pomůcka pro vzdělávání v oblasti krizového řízení 1. vydání. Praha: MV - GR HZS ČR, 2004. 97 s. ISBN 978-80-86640-68-6.

VALÁŠEK, Jarmil, KOVAŘÍK, František et al. Krizové řízení při nevojenských krizových situacích: účelová publikace pro krizové řízení. Modul C. 1. vydání. Praha: MV GŘ HZS ČR, 2008. 104 s. ISBN 978-80-86640-93-8.

Vedoucí bakalářské práce:


Ing. Zdeněk Matěja

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

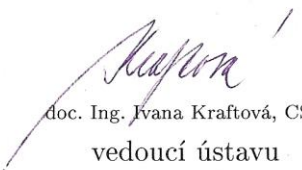
Datum zadání bakalářské práce: 30. září 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2013


doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.


doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2013

Zuzana Pavlíková

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Zdeňku Matějovi za jeho pomoc, věnovaný čas, ochotu a cenné připomínky při zpracování této práce. Mé poděkování také patří paní Haně Košťálové ze Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, která mi věnovala svůj drahocenný čas a poskytla potřebné kontakty.

Dále děkuji své rodině a přátelům za podporu v průběhu studia.

ANOTACE

Tato bakalářská práce pojednává o historii hasičství na území České republiky a o občanském sdružení dobrovolných hasičů. V první části se věnuje charakteristice základních pojmů. V druhé části je práce zaměřena na jednotky sboru dobrovolných hasičů v Pardubickém kraji a celkové analýze jejich činnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Integrovaný záchranný systém, Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky sboru dobrovolných hasičů, jednotky požární ochrany

TITLE

Units of volunteer firemen in the Pardubice region

ANNOTATION

This bachelor work deals with the history of firefighting in the Czech Republic and civic associations volunteer firefighters. In the first part deals with the basic terms. In the second part the thesis focuses on the units volunteer fire department in the Pardubice region and their total analysis activities.

KEYWORDS

The Integrated rescue system, The Fire Rescue Service of the Czech Republic, units volunteer fire department, fire protection units

OBSAH

ÚVOD	10
1 HASIČSTVÍ	12
1.1 VÝVOJ HASIČSTVÍ.....	12
1.1.1 Z historie na Pardubicku.....	13
1.2 SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA.....	14
1.3 ČESKÁ HASIČSKÁ JEDNOTA	16
1.4 MORAVSKÁ HASIČSKÁ JEDNOTA	17
2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR	19
2.1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	20
2.2 STRUKTURA HZS ČR	21
2.3 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY	22
2.3.1 Operační hodnota JPO	23
2.3.2 Druhy jednotek požární ochrany	24
2.3.3 Kategorie jednotek požární ochrany.....	24
3 JEDNOTKY SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCE.....	27
3.1 ZALOŽENÍ JEDNOTKY SDH OBCE.....	28
3.2 DOTACE PRO JEDNOTKY	32
3.3 HLAVNÍ ČINNOST JEDNOTEK SDH OBCE	33
4 JEDNOTKY SDH NA PARDUBICKU	35
4.1 CHARAKTERISTIKA PARDUBICKÉHO KRAJE.....	35
4.2 UDÁLOSTI V PARDUBICKÉM KRAJI	37
4.3 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH KATEGORIÍ JPO V KRAJI.....	40
4.4 VÝVOJ DOTACÍ V KRAJI.....	41
4.5 AKTUÁLNÍ STAV JEDNOTEK.....	42
4.5.1 Jednotky dobrovolných hasičů.....	44
4.6 ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ	45
ZÁVĚR.....	47
POUŽITÁ LITERATURA.....	49
SEZNAM PŘÍLOH	52

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Jednotlivé kategorie JPO	26
Tabulka 2: Minimální vybavení jednotek SDH obce	31
Tabulka 3: Počet jednotlivých událostí v daných okresech za rok 2012	39
Tabulka 4: Vývoj jednotlivých kategorií JPO v Pardubickém kraji.....	41
Tabulka 5: Počet jednotek požární ochrany k 1. 1. 2013	42
Tabulka 6: Stav členské základny SH ČMS v Pardubickém kraji.....	44

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Přehled složení členů SH ČMS v ČR k 1. 1. 2012	16
Obrázek 2: Vývoj SDH podle založení od roku 1850 - 2009	28
Obrázek 3: Úkoly jednotek SDH obce.....	34
Obrázek 4: Zobrazení Pardubického kraje na mapě ČR.....	35
Obrázek 5: Okresy v Pardubickém kraji	36
Obrázek 6: Vývoj událostí v Pardubickém kraji od roku 2006 do současnosti	37
Obrázek 7: Počet událostí v jednotlivých krajích za rok 2012.....	38
Obrázek 8: Vývoj dotací v Pardubickém kraji	42
Obrázek 9: Podíly jednotlivých složek na zásahové činnosti za rok 2012	43
Obrázek 10: Vývoj počtu zásahů jednotek PO v Pardubickém kraji letech 2002 - 2012	45

SEZNAM TABULEK

ČR	Česká republika
ČSFR	České a Slovenské federativní republiky
ČSÚ	Český statistický úřad
ČHJ	Česká hasičská jednota
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDH	jednotky sboru dobrovolných hasičů
JSDHO	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
KSH	Krajské sdružení hasičů
MHJ	Moravská hasičská jednota
MU	mimořádná událost
MV-GŘ HZS	ministerstvo vnitra generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
OPIS HZS	Operační a informační středisko Hasičského záchranného sboru
OSH	Okresní sdružení hasičů
PO	požární ochrana
Sb.	Sbírka zákonů
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

ÚVOD

Důležitou součástí Integrovaného záchranného systému je Hasičský záchranný sbor ČR společně s jednotkami požární ochrany zařazených do plošného pokrytí kraje. V těchto jednotkách jsou zařazeny jednotky hasičského záchranného sboru společně s jednotkami sboru dobrovolných hasičů. Tyto složky Integrovaného záchranného systému spadají pod působnost Ministerstva vnitra ČR a jejich úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel a také majetek před požáry a dalšími mimořádnými událostmi. Navíc v současné době je zřízení jednotky požární ochrany povinností každé obce v ČR.

Hasičská profese má dlouhou historii a to nejen u nás ale i všude ve světě. Odpovědnost odedávna ležela pouze na dobrovolných hasičích a zásadní změna nastala až po druhé světové válce. Dříve byli dobrovolní hasiči velmi důležití, lidé k nim vzhlíželi s úctou a respektem a život bez nich si nedokázali představit. Nyní je ale skutečnost trochu jiná, hlavní odpovědnost přebírají hasičské záchranné sbory, tedy profesionální hasiči. Sbory dobrovolných hasičů se tak zaměřují mimo zásahů v požární ochraně na preventivní činnost, práci s dětmi, různé kulturní společenské události a také na hasičský sport. Je proto důležité jejich činnost podporovat a to hlavně z důvodu jejich dlouholeté hasičské tradice. Podstatné je také to, že Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, pod které jednotlivé SDH spadají, je největším občanským sdružením v ČR.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První tři kapitoly jsou zpracovány metodou literárního průzkumu čímž jsou vymezeny základní pojmy. Pro zpracování poslední kapitoly je použita induktivní metoda, která zkoumá a analyzuje stav jednotek SDH v Pardubickém kraji.

V první části je popsán vývoj hasičství ve světě i na území Čech a je zde zmíněna i zajímavost ohledně významné události v Pardubicích. Poté se práce zabývá občanskými sdruženími, která působí v České republice a kam patří již zmiňované Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota.

Druhá kapitola vymezuje pojem Hasičský záchranný sbor ČR, který je základní složkou Integrovaného záchranného systému. V této kapitole je řečeno, proč vznikl Hasičský záchranný sbor ČR, jakými právními předpisy se řídí a dále je zde popsána jeho struktura. Důležitou částí je vymezení pojmu jednotky požární ochrany, u kterých je probrána jejich operační hodnota a také k čemu slouží. V poslední části této kapitoly budou rozebrány jednotlivé druhy jednotek požární ochrany a jejich kategorie.

Třetí část popisuje pojem jednotka sboru dobrovolných hasičů obcí (JSDHO), kde je mimo jiné postup pro založení jednotky. Kromě tohoto postupu jsou v této kapitole popsány hlavní dotace, které umožňují činnost daných jednotek. Konečná část kapitoly je zaměřena na hlavní úkoly JSDHO mezi které patří hašení požárů, záchranné práce, ochrana obyvatel. Krom těchto hlavních úkolů provádějí další aktivity, např. spolupracují s mládeží, pořádají mnoho významných kulturních a společenských akcí, závody v požárním sportu atd.

V poslední kapitole je specifikován Pardubický kraj a následně provedena analýza událostí jednotkami požární ochrany v kraji. Do této části spadá i vývoj jednotlivých kategorií jednotek požární ochrany. Bude zde provedena analýza zásahů v jednotlivých okresech a pozornost bude soustředěna na vývoj dotací v kraji. Na závěr bude zhodnocena situace týkající se jednotek dobrovolných hasičů na Pardubicku.

Smyslem práce je popsat pomocí odborné literatury základní pojmy související s daným tématem. V druhé části je cílem analýza a zhodnocení současného stavu jednotek dobrovolných hasičů se zaměřením na jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí v Pardubickém kraji. Dále budou prozkoumány dotace připadající jednotkám SDH obcí a jejich dopad na stávající jednotky dobrovolných hasičů v daném kraji.

1 HASIČSTVÍ

Pro lidstvo byl oheň nesmírně důležitý v průběhu celých dějin, ale jakmile ho lidé objevili, museli také přijít na to, jak zdolají jeho ničující plameny v případě, že se vymknou jejich kontrole. Již v dobách římského impéria docházelo k prvním organizovaným pokusům boje s ohněm. V průběhu historie došlo k několika ničujícím požárům, a tak bylo zapotřebí postupně vyvíjet a zlepšovat hasičské metody [5].

1.1 Vývoj hasičství

Na území Čech a Moravy můžeme hovořit o hasičství již od středověku, jelikož už v této době docházelo k cílevědomému hašení požárů, jako tomu bylo všude ve světě. Avšak dlouhou dobu bylo hašení ponecháno pouze na dobré vůli a snaze občanů. Dříve byly domy často dřevěné, umístěné blízko vedle sebe a na půdách se schraňovalo seno, sláma a jiné hořlavé materiály, což vzhledem k naprosto nedostačující technice k hašení způsobovalo velké katastrofy. Aby se zabránilo těmto katastrofám a zároveň byl vnesen alespoň nějaký řád do hašení, postupně vznikaly vyhlášky a instrukce, jak při požárech postupovat. Nejstaršími instrukcemi jsou směrnice ze 14. století v nedatovaných statusech města Prahy. V nich je dáno, že každý občan je povinen chránit majetek svůj i okolí. V případě vzniku požáru se museli na hašení podílet všechny cechy, kupci i veškerí přítomní obyvatelé. Zmíněné cechy hrály v počátcích požární ochrany (PO) velkou úlohu. Každý cech měl svou úlohu při hašení požárů, která byla dána podle zaměření jednotlivých cechů [12].

K největšímu rozvoji začalo docházet až v 17. století. Zde se začínají objevovat řádně organizované hasičské sbory. Ve světě se první doopravdový hasičský sbor objevil v Alexandrii přibližně v 15. století. Začátkem 19. století se hasičstvo stalo předmětem policejní agendy a z této doby také existuje mnoho hasičských pořádků. Cílevědomé organizování hasičských sborů začíná až v padesátých letech 19. století a tak historicky první hasičský sbor v České republice (ČR) byl vytvořen v roce 1853 v Praze. Vznik prvního sboru představuje impuls pro vznik dalších sborů. Již deset let poté vznikly první pokusy také ve Východočeském kraji a to v Chrudimi. Ze začátku organizovala hasičské dobrovolné sbory města, posléze se pomalu začal připojovat i venkov. V roce 1874 existovalo již 107 takových sborů [12].

Hlavní odpovědnost za hašení požárů ale měly stále dobrovolné hasičské sbory, a to až do druhé světové války. Zabezpečování požární ochrany měly ve své pravomoci obce, které zřizovaly různé hlásné služby a svými předpisy nařizovaly každému občanovi pomáhat při hašení požárů. Po válce byla požární ochrana zařazena do působnosti ministerstva vnitra a plnění úkolů na úseku požární ochrany zajišťovaly národní výbory. Jejich výkonným orgánem pro tuto oblast bylo hasičstvo, které bylo buď dobrovolné, z povolání nebo závodní. K zásadní změně v požární ochraně dochází přijetím zákona o státním požárním dozoru a požární ochraně v roce 1953. Od sedmdesátých let 19. století začaly obce zřizovat první české hasičské sbory dobrovolných hasičů a také začalo docházet ke změně podílu zásahové činnosti jednotek požární ochrany ze zásahů u požárů ve prospěch technických zásahů [6].

V současné době je obsahem hasičů nejen hašení požárů, ale důležitou roli hrají zásahy u dopravních nehod, při živelných pohromách, či různé zásahy pomocného charakteru jako například vyprošťování osob, odstraňování překážek atd. Zároveň hasiči drží krok s rychle se měnícím světem i se všemi novými technologiemi. V současnosti hasičské sbory jako celek představují největší celosvětovou záchranářskou organizaci [6][9].

Zde je vidět postupný vývoj hasičství, kdy se zpočátku používaly k hašení ruční stříkačky tažené koňmi, poté parní stříkačky a od té doby co se objevily spalovací motory, šla technika rychle dopředu. Začala se konstruovat první požární vozidla, která se přibližovala těm, které známe v současnosti. A tak začíná nový způsob boje s rozbouřeným živlem.

1.1.1 Z HISTORIE NA PARDUBICKU

Již po prusko-rakouské válce roku 1866 chtěli někteří občané v Pardubicích zřídit hasičský záchranný sbor. K založení ale došlo až v roce 1878. Protože na Pardubicku byly požáry časté, tak úspěchy hasičů přivedly do jejich řad další dobrovolné členy. V roce 1880 obec pořídila sboru sborovnu a o tři roky později se zavedl normální stejnokroj. Velký přírůstek členů vedl k založení pardubické hasičské župy a to v roce 1882. Již během 13 let měla župa 28 sborů. V průběhu let se nakupovaly přístroje potřebné jak k varování obyvatel tak k hašení jako například požární telegraf, parní stříkačky, autostříkačka a postupně se obnovovaly za novější. V roce 1908 se ke spolku hlásilo již 200 lidí a v této době byl také zřízen městský vodovod, který byl důležitý pro činnost sboru. V roce 1927 byla výzbroj sboru takováto: 1 stříkačka automobilová, 1 stříkačka motorová, 1 čtyřkolka ruční, 2 putnové a 1 berlovka [7].

V roce 1881 zavládla myšlenka zřídit podporovací fond, z něhož by byli podporováni členové sboru v případě nemoci či úrazu a tak následujícího roku byly tyto stanovy schváleny.

V roce 1927 došlo ke změně stanov, kde již sbor poskytuje každému nemocnému členovi i příslušníkům jeho rodiny bezplatné lékařské ošetření včetně léků a to pomocí Hasičské vzájemné pojišťovny [7].

Určitou zvláštností východních Čech je, že zde jsou počátky hasičstva úzce spjaty se sokolstvem. Je to logické, pokud vezmeme v úvahu, že hasiči museli být pro svůj náročný výkon jak fyzicky tak i psychicky dobře připraveni, dále museli být zdatní a zdraví a přesně k tomu vychovával Sokol. To dokládá i významná událost v roce 1931, kdy se v Pardubicích konala Celostátní výstava tělesné výchovy a sportu. Tato výstava se zapsala do budování dějin našeho města nevídanou měrou. Zahájení se také účastnil sám prezident T.G.Masaryk. V rámci výstavy se konal průvod, kterého se zúčastnili kominíci ve stejnokroji, několik mužů a žen ve cvičebních úborech a dobrovolní hasiči, kteří nesli slavnostní věnec, kterým složili hold prvnímu prezidentu republiky a také jím uctili památku padlých. Již zde jsou vidět první zmínky o tom, že hasiči se účastnili významných společenských akcí [1].

1.2 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Sbory dobrovolných hasičů (SDH) se sdružují ve vyšší celky, například do roku 1991 na našem území působil Svaz požární ochrany České a Slovenské federativní republiky (ČSFR), který zastřešoval všechny základní organizace, tedy nynější sbory. Tato oblast prošla v roce 1991 změnou a pozici organizace Svazu požární ochrany ČSFR přebírá Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Zároveň těmito změnami došlo k odtržení některých sborů dobrovolných hasičů. Tyto sbory vytvořily další sdružení působící v oblasti požární ochrany, kam patří Česká hasičská jednota, Moravská hasičská jednota [18].

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) vzniklo 9. dubna 1991, registrací ve smyslu ustanovení § 6 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, jako projev vůle tisíců hasičů v souladu s právem svobodně se sdružovat [21]. Podle výše zmíněného zákona je SH ČMS právnickou osobou na základě registrace u Ministerstva vnitra ČR, jedná se tedy o občanské sdružení, které působí na úseku požární ochrany (PO) podle zákona č.133/1985 Sb. o požární ochraně [10]. Hlavním znakem občanského sdružení by se dala považovat členská základna s hlavními finančními zdroji jako jsou dary od sponzorů, členské příspěvky a příjmy z vlastní výdělečné činnosti [10].

Cílem činnosti SH ČMS je spolupracovat při vytváření podmínek k účinné ochraně životů, zdraví občanů a majetku před požáry a při poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných událostech, při nichž je v nebezpečí život, zdraví nebo majetek [21].

SH ČMS také pomáhá veřejnosti, obcím, státním orgánům, právníkům a fyzickým osobám následujícím způsobem [26]:

1. Snaží se předcházet požárům, a to tím způsobem, že školí zaměstnance, podílí se na provádění preventivních požárních kontrol, provádí preventivně-výchovnou činnost s mládeží a mezi občany.
2. Přispívá k záchraně života, zdraví a majetku při likvidaci požáru a jiných událostí, kde vystupují sdružení a jejich členové spolu s dostupnými prostředky.
3. V případě odstraňování následků vyvolaných mimořádnou událostí.
4. Při působení na mládež, kdy jí vedou k dodržování zásad požárních bezpečnosti.
5. Při plnění preventivních úkolů, které jsou v oblasti krizového řízení a také v oblasti prevence při živelných katastrofách.

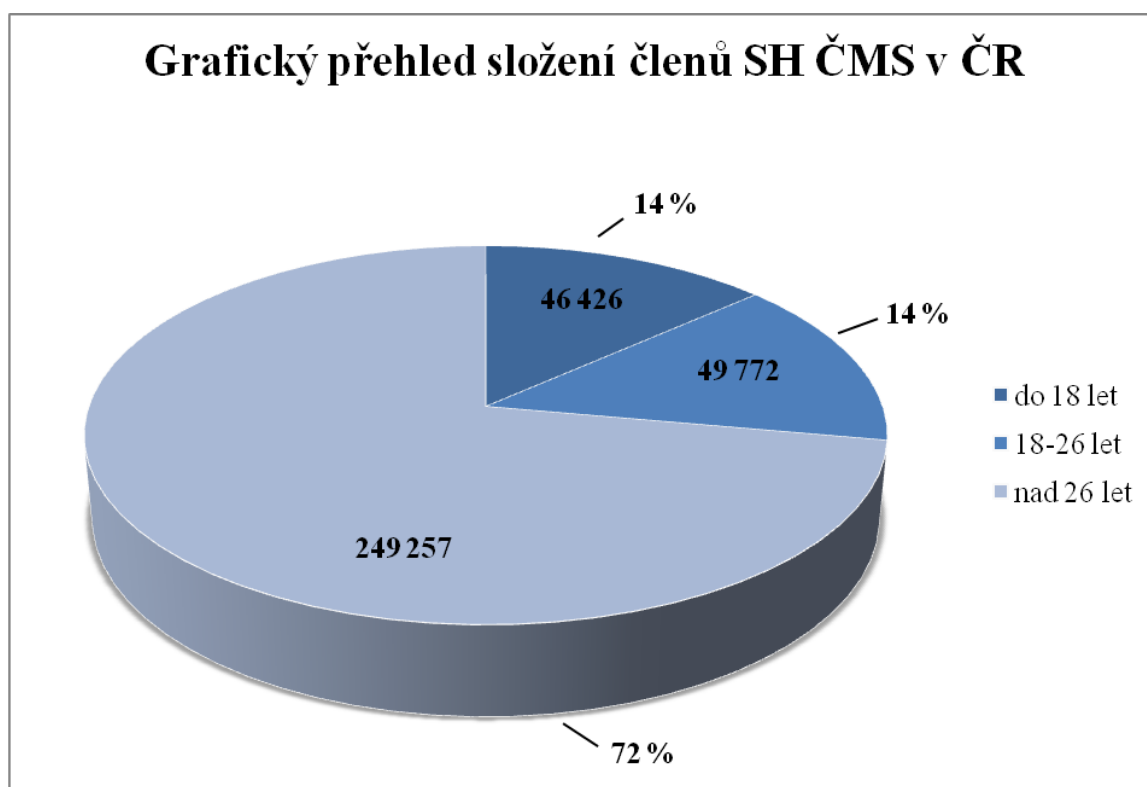
Sdružení klade důraz na odbornou připravenost, proto v průběhu roku zajišťují odbornou připravenost pro členy jednotek sborů dobrovolných hasičů nejčastěji v kurzech velitelů, strojníků, obsluhy motorových pil, techniků, nositelů dýchací techniky a základů zdravotnických znalostí. Za rok 2011 tak bylo v školících zařízeních odborně vyškoleno 1 909 hasičů. Sdružení dále působí v oblasti práce s dětmi a mládeží do 18 let, organizuje vzdělávací, kulturní, sportovní a jiné akce pro své členy i pro občany [26].

V čele SH ČMS stojí starosta a šest náměstků. Významná rozhodnutí jsou přijímána a schvalována výkonným výborem a shromážděním starostů okresního sdružení hasičů (OSH), v jehož čele stojí starostové a náměstkové starostů. Poté jsou schválena shromážděním představitelů sboru dobrovolných hasičů (SDH). Dále zde vystupuje krajské sdružení hasičů (KSH), kde v čele stojí starostové a významná rozhodnutí jsou přijímána a schvalována výkonným výborem KSH a shromážděním představitelů OSH [26].

Činnost SH ČMS zajišťuje kancelář SH ČMS. Členové SH ČMS jsou zařazováni do jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a jednotek sborů dobrovolných hasičů podniků, které jsou nedílnou součástí integrovaného záchranného systému České republiky [26].

K 1. lednu 2012 bylo v SH ČMS evidováno 345 455 členů v ČR. Ve sdružení je také zaregistrovaná mládež do 18 let, která se stále rozrůstá a v současné době činní 46 426 dětí.

Podrobné rozdělení členů je vidět na obrázku 1, kde má SH ČMS evidovaných 7 831 sborů dobrovolných hasičů, 77 okresních sdružení hasičů, 14 krajských sdružení hasičů. Dle statistik je prokázáno, že v roce 2011 hasiči bezprostředně zachránili 12 015 lidských životů a z ohrožených prostor evakovali celkem 30 351 osob. Při těchto záchranných akcích bylo zraněno 405 hasičů a z toho činilo 102 hasičů dobrovolných. Dalším zajímavým číslem je počet zásahů jednotek SDH obcí, kteří se podíleli na 36 248 zásazích s celkovým počtem 7 265 existujících jednotek, kde je zastoupena skupina JPOII s počtem 219 jednotek, JPOIII s počtem 1 338 jednotek a JPOIV s počtem 5 708 jednotek [26].



Obrázek 1: Přehled složení členů SH ČMS v ČR k 1. 1. 2012

Zdroj: [26]

1.3 Česká hasičská jednota

Jedná se o občanské sdružení, které působí na úseku požární ochrany. Česká hasičská jednota (ČHJ) spolupracuje na základě zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů s Ministerstvem vnitra, krajskými úřady, hasičskými záchrannými sbory a obcemi při plnění úkolů požární ochrany, především na úseku požární prevence a zvyšování akceschopnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí [2].

ČHJ pomáhá okresním úřadům a obcím při plnění úkolů na úseku požární ochrany zejména následujícím způsobem [2][29]:

- a) účastní se organizování a provádění preventivních požárních kontrol,
- b) spolupracuje při zřizování a zabezpečování činnosti jednotek SDH obcí, při údržbě požární techniky,
- c) se podílí na odborné přípravě velitelů a členů jednotek SDH obcí a požárních hlídek,
- d) se podílí na preventivně výchovné činnosti na úseku požární ochrany,
- e) se podílí na zpracování dokumentace požární ochrany obcí,
- f) předkládá návrhy na materiálně technické vybavení jednotek SDH obcí,
- g) se podílí na plnění úkolů při přípravě požární ochrany pro brannou pohotovost státu.

ČHJ navazuje na tradice Ústřední zemské hasičské jednoty království Českého a dále pokračuje na historické organizaci České zemské hasičské jednoty. Nejvyšším orgánem je sjezd ČHJ a práci jednoty koordinuje prezidium ČHJ a hasičské župy. Prezidium se pravidelně schází pětkrát ročně a v obdobích mezi zasedáním řeší aktuální otázky sekretariát, který tvoří prezident, jeho náměstci a jednatelka sekretariátu. Důležitou roli hraje i uplatňovaný princip samofinancování činnosti jednotlivých článků ČHJ. Toto občanské sdružení má přes 6 000 členů, kteří jsou rozděleni do 117 hasičských sborů a v pěti župách: Povltavské, Sionské, Východočeské, Sv. Markéty a Podvysock. Její vznik je datován ke dni 10. května 1990 [2].

1.4 Moravská hasičská jednotka

Jedná se o občanské sdružení, které působí na úseku požární ochrany. Moravská hasičská jednotka stejně jako ČHJ spolupracuje na základě rámci zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů s Ministerstvem vnitra, krajskými úřady, hasičskými záchrannými sbory a obcemi při plnění úkolů požární ochrany, především na úseku požární prevence a zvyšování akceschopnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Hlavním cílem MHJ je sdružování občanů za účelem ochrany života a zdraví občanů a majetku před požáry a poskytnutí pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech [4].

Mezi činnosti Moravské hasičské jednoty spadá [4]:

- a) pomoc HZS ČR při zajištění odborné přípravy členů jednotek SDH měst a obcí,
- b) příprava dětí a mládeže pro činnosti v jednotkách SDH měst a obcí,
- c) propagace a preventivně výchovná činnost v oblasti požární ochrany,
- d) spolupráce s ostatními občanskými sdruženími působícími v oblasti požární ochrany,
- e) pořádání soutěží v požárním sportu různých věkových kategorií.

MHJ sdružuje přes 5 000 řádných členů, kde jsou zastoupeny děti i mládež. Jejím předchůdcem byla Moravská zemská hasičská jednota a navazuje na tradice českého hasičství na Moravě. Současné občanské sdružení Moravská hasičská jednota vznikla dne 25. ledna 1992 [4].

2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR

Podle zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru (HZS) ČR je základním posláním chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry, a dále poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech (MU). „*Mimořádnou událostí se zde myslí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací* [10, s. 111].“

HZS ČR plní úkoly v rozsahu a za podmínek, které jsou staveny se souvisejícími právními předpisy: zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. HZS ČR je také základní složkou integrovaného záchranného systému (IZS), který zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a krizové stavy a při provádění záchranných a likvidačních prací. HZS především zabezpečuje usměrňování IZS a přípravu na mimořádné události, organizaci zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech a poskytování humanitní pomoci do zahraničí. Jeho další činností je koordinace záchranných a likvidačních prací, usměrňování procesu havarijního plánování, zpracování typových plánů pro řešení mimořádných událostí a další činnosti. Pro většinu příslušníků HZS ČR znamená práce v Hasičském záchranném sboru České republiky nejen výkon zaměstnání, které má smysl, ale i celoživotní povolání spojené s touhou pomáhat ostatním [16].

Důležitým úkolem je spolupráce HZS kraje s občanskými sdruženími a to především při plnění úkolů na úseku požární ochrany. Mezi další úkoly HZS kraje patří školení a příprava členů, která je zaměřena na celou řadu odborných znalostí z oblasti požární ochrany, kde se nejčastěji provádí odborného školení členů jednotek SDH. Další spolupráce je při organizování soutěží v požárním sportu. Při spolupráci s občanskými sdruženími je zvláštní pozornost kladena na oblast s mládeží. Jedná se o činnost, bez které by obce nemohli zajistit stálou obměnu členů jednotek SDH obcí [26].

2.1 Integrovaný záchranný systém

Důležitým pojmem je integrovaný záchranný systém (IZS), kde se jedná podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému o: „*koordinovaný postup jeho základních a ostatních složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací* [31].“

Hlavním důvodem vzniku IZS byla každodenní nutnost spolupráce mezi policií, hasiči, zdravotníky a dalšími složkami při řešení mimořádných událostí [13]. Základním právním předpisem pro IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky IZS a jejich působnost, dále pravomoc a působnost státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků, práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích. Podle tohoto zákona se IZS skládá ze dvou částí, a to ze základních a ostatních složek IZS a zde je jejich složení [31]:

Základní složky

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- zdravotnická záchranná služba,
- Policie ČR.

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události.

Ostatních složky IZS

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů,

Do neziskových organizací patří: Armáda ČR, Horská služba, Vodní záchranná služba, Letecká záchranná služba, Báňská záchranná služba, městská nebo obecní policie, zařízení civilní ochrany, havarijní a pohotovostní služby, Povodí Moravy, Vltavy a Labe, Český červený kříž, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Svaz civilní obrany ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, atd. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání [31].

2.2 Struktura HZS ČR

Hasičský záchranný sbor ČR je řízen generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky (GŘ HZS ČR), které plní úkoly na úseku požární ochrany a je součástí ministerstva vnitra. V čele generálního ředitelství stojí generální ředitel HZS, kterého jmenuje a odvolává ministr vnitra, kterým je v současné době Jan Kubice. Dále na návrh generálního ředitele jmenuje a odvolává ministr vnitra náměstký generálního ředitele Výkonnou složku tvoří HZS kraje, které jsou řízeny generálním ředitelstvím. V čele HZS kraje je ředitel HZS příslušného kraje, kterého na návrh generálního ředitele jmenuje a odvolává ministr vnitra po projednání s hejtmanem kraje a v případě Prahy po projednání s primátorem hlavního města Prahy. Co se týče ohledně náměstků krajského ředitele, ty jmenuje a odvolává na návrh krajského ředitele generální ředitel [18].

HZS ČR je tedy organizační součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední a Vyšší odborné školy požární ochrany a Záchranného útvaru HZS ČR. Součástí Generálního ředitelství HZS ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení, mezi která patří např.: Odborná učiliště požární ochrany, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha a další [29].

V současné době je základem systému plošného pokrytí území krajů jednotkami požární ochrany (JPO) jednotky hasičských záchranných sborů krajů, které jsou při své činnosti významnou měrou doplňovány a podporovány jednotkami sborů dobrovolných hasičů obcí [11]. Výkonnou složkou je tedy hasičský záchranný sbor kraje, který zpracovává koncepci požární ochrany kraje, odpovídá za připravenost jednotek hasičského záchranného sboru kraje, jedenkrát ročně zpracovává zprávu o stavu požární ochrany v kraji a předkládá ji krajskému úřadu. Krajské úřady pak následně projednávají koncepci požární ochrany v kraji, hradí náklady jednotkám sborů dobrovolných hasičů vybraných obcí k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany. Obec zřizuje a spravuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, zabezpečuje její připravenost k zásahu a dále je tato

jednotka z organizačního, materiálního a finančního hlediska v samostatné působnosti obcí. Obce v samostatné působnosti zřizují jednotky SDH obcí k hašení požárů, provádění záchranných prací při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech a plní další úkoly podle zvláštního právního předpisu ve svém územním obvodu [11][30].

Co se týče starosty obce, ten při provádění záchranných a likvidačních prací zajišťuje varování osob, kteří se nacházejí na území obce před hrozícím nebezpečím, organizuje s velitelem zásahu evakuaci osob z ohroženého území obce. Dále starosta obce jmenuje a odvolává velitele zásahu po vyjádření hasičského záchranného sboru kraje. Přitom se přihlíží k návrhu občanského sdružení působícího na úseku požární ochrany. Velitel zásahu má za úkol koordinovat záchranné a likvidační práce v místě nasazení složek IZS [10][30]. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru [31].

2.3 Jednotky požární ochrany

„Jednotkou požární ochrany (JPO) se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů) [9].“

Z legislativního hlediska je nejdůležitějším předpisem týkající se jednotky požární ochrany obce zákon č. 133/1985 o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů [9]. Základním posláním jednotek požární ochrany je chránit majetek, zdraví a životy obyvatel a to před požáry a dále poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací [9].

Jednotky jsou zřizovány státem, obcí nebo podnikající fyzickou či právnickou osobou, pro provádění následujících záchranných úkolů [3]:

Ochrana obyvatelstva (evakuace obyvatel, humanitní pomoc)

Záchranné práce (mimořádné události, živelné pohromy)

Požární zásah (lokalizace a likvidace požáru)

Každá jednotka je charakterizována svou velikostí, která je dána počtem hasičů kteří ji tvoří. Hasiči jsou v jednotkách PO rozdělení do čet, družstev a do družstev o zmenšeném početním stavu. Družstvo tvoří velitel s pěti hasiči, tedy (5+1). Pokud se jedná o družstvo o zmenšeném

početním stavu je zde velitel a tři hasiči (3+1). Četu tvoří tímto způsobem dvě až tři družstva. Dalším prvkem je kategorie, která v návaznosti na druh jednotky vyjadřuje operační působnost pro použití k zásahu a součástí operační působnosti je stanovená doba pro výjezd jednotky z místa dislokace k místu zásahu. Poslední bod tvoří taktická hodnota, kde se jedná o schopnost provádět určitý rozsah činností, které odpovídají velikosti jednotky a jejímu vybavení požární technikou a věcnými prostředky [9].

Místem dislokace je myšleno podle [11]:

stanice – objekt a související prostory, které jsou určeny pro nepřetržitý výkon služby hasičů zařazených v jednotce HZS kraje nebo HZS podniku a určené pro požární techniku,

zbrojnice - objekt a související prostory, které jsou určeny pro nepřetržitý výkon služby hasičů zařazených v jednotce SDH obce nebo SDH podniku a určené pro požární techniku.

2.3.1 OPERAČNÍ HODNOTA JPO

Každý druh jednotky požární ochrany má určitou hodnotu a to pro účely operačního řízení. Tato hodnota nám vypovídá o schopnosti jednotky požární ochrany zahájit a provádět plněný daných úkolů na místě zásahu. Operační hodnotu jednotky PO tedy tvoří [9][8]:

1. doba výjezdu jednotky PO z místa dislokace po vyhlášení poplachu,
2. územní působnost jednotky PO

Územní působností JPO se rozumí optimální vzdálenost pro dojezd určitého druhu jednotky PO k místu zásahu. Jedná se tedy o dobu jízdy, respektive vzdálenost na místo zásahu.

Doba výjezdu jednotky PO je stanovena vyhláškou č. 247/2001, o organizaci a činnosti jednotek PO a doba je dána maximálně [9]:

- 2 minuty pro jednotky PO složené výhradně z profesionálních hasičů,
- 10 minut pro jednotky složené výhradně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své povolání,
- 5 minut pro jednotky PO složené z hasičů uvedených v předchozích bodech nebo z hasičů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště.

2.3.2 DRUHY JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY

Dle zřizovatele JPO a vztahu osob, vykonávajících činnost v těchto jednotkách, ke zřizovateli jednotky požární ochrany se JPO dělí následujícím způsobem [29]:

1. Jednotka hasičského záchranného sboru (HZS) kraje, která je součástí hasičských záchranných sborů krajů a je zřizována státem, v těchto jednotkách vykonávají činnost příslušníci hasičského záchranného sboru kraje jako své povolání ve služebním poměru.
2. Jednotka hasičského záchranného sboru (HZS) podniku, která je zřízena právnickými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, a činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob jako své povolání v pracovním poměru, tedy jako své zaměstnání.
3. Jednotka sboru dobrovolných hasičů (HZS) obce, kterou zřizuje obec, a činnost v těchto jednotkách vykonávají členové jednotek sborů dobrovolných hasičů obce na základě dobrovolnosti, tedy nevykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání.
4. Jednotka sboru dobrovolných hasičů (HZS) podniku, která je zřízena právnickými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnost se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, a činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob na základě dobrovolnosti.

Na každou skupinu JPO jsou stanoveny odlišné nároky a to jak z hlediska jejich operační hodnoty, která je daná dobou výjezdu od nahlášení mimořádné události a maximální dobou dojezdu na místo zásahu, tak zde jsou i odlišné nároky na osoby, vykonávající činnost v těchto jednotkách, a to z hlediska odborné, fyzické, zdravotní a psychické způsobilosti [9].

Často se zaměňují pojmy Jednotka požární ochrany (JPO) což je nadřazený pojem, pod který spadá jednotka sboru dobrovolných hasičů (SDH) obce [20].

2.3.3 KATEGORIE JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY

Pro účely plošného pokrytí území ČR jednotkami požární ochrany se operační hodnoty dělí do šesti kategorií [9][10][29]:

a) **jednotky s územní působností**, které zasahují i mimo území svého zřizovatele:

JPO I – Jednotka HZS kraje s dobou výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 2 minut a s územní působností do 20 minut z místa dislokace, poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své působnosti; členové vykonávají službu jako svoje hlavní povolání – profesionálové. Celkově je v ČR 234 těchto jednotek s počtem 6 443 příslušníků.

JPO II – jednotka SDH obce se zřizuje se ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000 a dobou výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 5 minut a s územní působností do 10 minut z místa dislokace; členové vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání; dále se tato kategorie dělí na JPO II/ 1 – výjezd jednoho družstva a JPO II /2 – výjezd dvou družstev. Celkem je v ČR 131 těchto jednotek s celkovým počtem 2 185 členů.

JPO III – Jednotka SDH obce se zřizuje ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1 000 a s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace; členové vykonávají službu v jednotce dobrovolně; zde se jedná o stejné rozdělení jako v předchozí kategorii na JPO III/1 - výjezd jednoho družstva a JPO III/1 – výjezd dvou družstev. Celkem je v ČR 1 384 těchto jednotek s počtem 22 863 členů.

b) **jednotky s místní působností**, zasahující zejména na území svého zřizovatele, pokud není v případě rozsáhlých mimořádných událostí požadován výjezd jednotkami jinam

JPO IV – jednotka HZS podniku, která je zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu Operačního a informačního střediska (OPIS) HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody, doba výjezdu jednotky od vyhlášení poplachu do 2 minut. Celkem je v ČR 111 těchto jednotek s počtem 3 158 příslušníků.

JPO V – Jednotka SDH obce se zřizuje ve vybrané obci s počtem obyvatel do 200, doba výjezdu z místa dislokace je do 10 minut; členové vykonávají službu v jednotce dobrovolně. Celkem je v ČR 4 993 těchto s počtem 51 470 členů.

JPO VI – Jednotka SDH podniku, která je zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu Operačního a informačního střediska HZS ČR většinou na základě písemné dohody. Celkem je v ČR 404 těchto jednotek s počtem 4 143 členů.

V následující tabulce 1 je zobrazeno přehledné rozdělení daných kategorií JPO. Jsou vidět značné rozdíly, co se týče například doby výjezdu od vyhlášení poplachu. Důležité je také rozdělení podle působnosti, kde první tři kategorie JPO I až JPO III spadají do územní působnosti, což znamená že na výzvu územně příslušného OPIS HZS ČR provádí zásahy jak na katastrálním území své obce tak mimo. Jednotky kategorie JPO IV až JPO VI plní úkoly v místě příslušného katastrálního území příslušné obce a podniku a v případě výzvy příslušného OPIS HZS ČR vyjíždějí i mimo své katastrální území. Velké rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi jsou ve vybavení jednotek mobilní požární technikou, výstrojí a výzbrojí a v poslední řadě proškolením a výcvikem členů jednotek požární ochrany.

Tabulka 1: Jednotlivé kategorie JPO

Kategorie	Působnost	Druh PO	Doba výjezdu [min]	Dojezd [km]	Územní působnost [min]
JPO I	územní	HZS kraje	2	15 - 20	20
JPO II		SDH obce	5	7,5 - 10	10
JPO III		SDH obce	10	7,5 - 10	10
JPO IV	místní	HZS podniku	2	3,5 - 5	5
JPO V		SDH obce	10	3,5 - 5	5
JPO VI		SDH podniku	10	3,5 - 5	5

Zdroj:vlastní zpracování [9]

3 JEDNOTKY SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCE

Sbor dobrovolných hasičů (SDH) či Hasičský sbor je zpravidla název základní organizace občanského sdružení působícího na úseku požární ochrany (PO), kterými jsou Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota. Tyto organizace se řídí zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. SDH oproti jednotkám SDH obcí nezabezpečují výjezd, působí především v oblasti kulturních akcí [3][10].

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce představuje přímo organizační složku obce, která ji zřizuje, plně zabezpečuje a to jak po finanční tak majetkové stránce. Obec může zrušit dobrovolnou jednotku požární ochrany pouze se souhlasem hasičského záchranného sboru kraje. Tato jednotka je zřízena za podmínek uvedených v právním předpise podle §29 a § 68 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Je bez vlastní právní subjektivity a tak ji lze přirovnat k organizační složce jako je např. městská policie. Členové SDH obce jsou školeni, připravováni na výjezd a absolvují zdravotní prohlídky. Vykonávají zpravidla svoji činnost dobrovolně na základě písemné smlouvy s obcí, v které působí [3].

Zde je vymezen vztah zřizovatele, tedy obce a jednotky SDH, který je upraven §29 zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů [29]:

Obec v samostatné působnosti na úseku požární ochrany

a) zřizuje jednotku SDH obce, která provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech ve svém územním obvodu; svým členům za hašení požárů a záchranné práce mimopracovní době poskytuje odměnu,

b) udržuje akceschopnost jednotky SDH obce,

c) zabezpečuje odbornou přípravu členů jednotky SDH obce,

d) zabezpečuje materiální a finanční potřeby jednotky SDH a požární ochrany,

e) zajišťuje péči o členy jednotky SDH obce, jestliže zasahují za ztížených podmínek nebo u déle trvajícího zásahu na území obce,

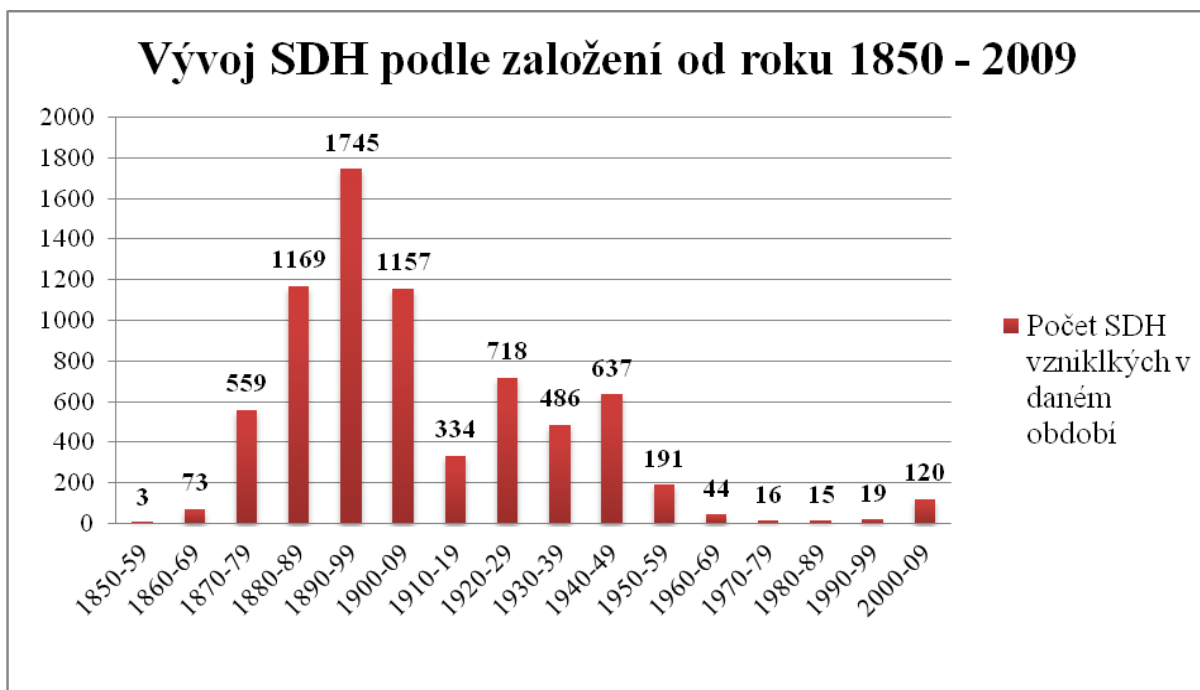
f) poskytuje náhradu ušlého výdělku členu jednotky SDH obce, který se ve své pracovní době nebo v době, ze které mu plyne příjem z podnikání, zúčastní zásahu při požáru, jiných záchranných prací při živelních pohromách nebo jiných mimořádných událostech nebo nařízeného cvičení či odborné přípravy,

g) zabezpečuje a hradí pro členy jednotky SDH obce preventivní zdravotní prohlídky,

- h) zabezpečuje výstavbu a údržbu objektů požární ochrany
- i) zpracovává stanovenou dokumentaci požární ochrany,
- j) zřizuje ohlašovnu požárů a další místa, odkud lze hlásit požár,
- k) zabezpečuje zdroje vody pro hašení
- l) umožňuje dislokaci jednotek hasičského záchranného sboru v katastrálním území obce podle nařízení kraje,
- m) spolupracuje se sousedními obcemi při plnění úkolů k zabezpečení požární ochrany,
- n) organizuje preventivně výchovnou činnost.

3.1 Založení jednotky SDH obce

Zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů obce a zabezpečení její připravenosti k zásahu podle § 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně je z organizačního, finančního i materiálního hlediska v samostatné působnosti obce. Obce v samostatné působnosti zřizují jednotky SDH obcí k hašení požárů a provádění záchranných akcí při mimořádných událostech, a také při plnění dalších úkolů z oblasti ochrany obyvatel [29].



Obrázek 2: Vývoj SDH podle založení od roku 1850 - 2009

Zdroj: [13]

Na obrázku je vidět vývoj vznikajících SDH obcí na území České republiky a je patrné, že k největšímu růstu docházelo v období od 1880 – 1909. Zajímavostí je, že k nečekanému navyšování jednotek začíná docházet začátkem 21. století. Potřeba jednotek SDH obcí se v posledních letech nejčastěji objevuje při živelných pohromách, a to při povodních, kdy jsou zpravidla jedinými subjekty v obci, které poskytují pomoc při plnění úkolů v mimořádných událostech včetně základní pomoci obyvatelům.

Samotné zřizování jednotky SDH obce je organizačně i administrativně náročným procesem. Proces zřizování si nyní popíšeme [11]:

1. Projednání možností zřízení jednotky SDH obce.
2. Provedení náboru členů jednotky SDH obce.
3. Zřízení dané jednotky na zasedání zastupitelstva obce a zveřejnění usnesení zastupitelstva o zřízení této jednotky.
4. Zajištění zdravotních prohlídek nových členů.
5. Uzavření smluvních vztahů se členy jednotky.
6. Jmenování velitele jednotky SDH obce.
7. Zajištění vybavenosti jednotky SDH obce požární technikou a věcnými prostředky.
8. Vybavení členů jednotky SDH obce osobními a kolektivními ochrannými pracovními prostředky.
9. Zajištění odborné způsobilosti členů dané jednotky.

V první fázi se jedná o projednání zřízení jednotky SDH obce v zastupitelstvu obce. Dále je nutné projednat na územně příslušném odboru HZS kraje zřízení jednotky SDH obce, její kategorii v plošném pokrytí území kraje jednotkami PO, evidenční číslo jednotky a další. Může se také projednávat otázka, zda bude zřízena samostatná jednotka SDH obce nebo bude s jinou obcí zřízena společná jednotka PO [11].

Druhým bodem je vhodná spolupráce HZS kraje s občanskými sdruženími působícími na úseku PO při náboru členů do jednotek SDH obcí. Členové HZS kraje by se tak mohli stát i členy jednotky SDH obce. Nejmenší základní početní stav členů jednotek SDH obce, který je potřebný pro zajištění zásahu jednotky je následující: JPO II/1 - 12 , JPO II/2 – 24, JPO III/1 – 12, JPO III/2 – 24, JPO V – 9 členů. Jedná se tak o ideální stavy, kdy v obci bude stoprocentně zajištěna schopnost výjezdu družstva a to o zmenšeném početním stavu jednotky. Po té, co je zajištěn dostatečný počet členů pro danou jednotku se rozhoduje

o konečné formě zřízení jednotky. Může se jednat o jednotku jako součást obecního úřadu nebo organizační složku obce. Také je důležité určit, komu se bude odpovídat velitel jednotky, zpravidla zastupitelstvo obce tím pověřuje starostu obce, který je zmocněn jmenovat velitele jednotky. Po veškerém schválení zřízení jednotky zastupitelstvem obce nastává zveřejnění o vzniku a to např. vyvěšením na úřední desce, vyhlášením obecním úřadem apod. Ve čtvrtém bodu následuje povinnost zdravotních prohlídek členů jednotky SDH obce, což vyplývá z §29 a §69b zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně a dále je specifikuje nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí či podniků. Tyto vstupní zdravotní prohlídky nových členů hradí obec a tyto vstupní prohlídky se provádí u každého člena před zahájením výkonu služby v jednotce. V pátém kroku se uzavírají smluvní vztahy mezi členy jednotek SDH obce a obcí. Tak se stávají členové jednotek zaměstnanci obce, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak. Druh pracovně právního vztahu vychází z jednání zastupitelstva obce, na kterém se schvalovalo zřízení jednotky. Šestý krok se týká jmenování velitele jednotky SDH obce, kterého jmenuje a odvolává podle § 68 odstavce 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně starosta obce, ale jmenování může také proběhnout až po vyjádření hasičského záchranného sboru kraje ke způsobilosti vykonávat tuto funkci velitele. Na tuto funkci je vhodné jmenovat člena jednotky, který má mezi ostatními členy přirozenou autoritu a zároveň je schopný řídit kolektiv. Dále se doporučuje, aby měl velitel praxi v jednotce SDH obce a také se zajímal o celkové dění v obci. Následující krok se zabývá vybavením jednotky SDH obce. V následující tabulce 2 můžete vidět minimální vybavení jednotky SDH obce, která se odvíjí od jednotlivých kategorií jednotek. Důležitým úkolem je také zajistit systém vyrozumění členů jednotky SDH obce a vyhlášení poplachu jednotce SDH obce. Zde se nejčastěji využívají sirény a místní rozhlas v obci [11][26].

Tabulka 2: Minimální vybavení jednotek SDH obce

Požární technika a věcné prostředky požární ochrany	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Cisternová automobilová stříkačka	1	1	1	1	1
Dopravní automobil s požární stříkačkou	1	1	1	1	1
Automobilový žebřík do 30 m	1	1	1	1	—
Automobilová plošina do 30 m	1	1	—	—	—
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1	1	1	1	1
Motorová stříkačka	1	1	1	1	1
Izolační dýchací přístroj	4	8	4	8	4
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	2	2	—
Přenosná radiostanice požární ochrany	2	4	2	4	1
Mobilní telefon	1	1	1	1	1

Zdroj: [11]

Do osmého bodu spadá vybavení členů osobními a společenskými ochrannými pracovními pomůckami, které odpovídají požadavkům stanoveným právními předpisy nebo technickým normám. Zde je výčet osobních ochranných prostředků člena [11]:

- pracovní stejnokroj, který zahrnuje blůzu, kalhoty a k tomu čepici
- ochranný oděv třívrstvý (doporučení pro JPO II a JPO III)
- ochranný oděv jednovrstvý pro likvidaci požárů ve venkovním prostředí (doporučení pro JPO V)
- přilba pro hasiče
- zásahová obuv pro hasiče holeňová, tzv. zásahové rukavice
- ochranné rukavice, tzv. pracovní rukavice

Posledním bodem je zajištění odborné způsobilosti členů jednotky SDH obce. Zde prochází členové vstupním školením ohledně všeobecné bezpečnosti práce a ochrany

zdraví při práci a dále následuje odborná způsobilost členů podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Každý člen jednotky se musí zúčastnit základní odborné přípravy, která je v rozsahu nejméně 40 vyučovacíh hodin. Základní odbornou přípravu tak zajišťuje velitel jednotky. Tuto základní odbornou přípravu musí absolvovat každý člen jednotky nejpozději do 12 měsíců od zařazení do příslušné funkce v dané jednotce. Druh a délku kurzu odborné způsobilosti členů jednotky pro vybrané funkce stanovuje Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR (MV-GŘ HZS ČR) [11][21].

3.2 Dotace pro jednotky

Ministerstvo vnitra poskytuje finanční prostředky na činnost jednotek SDH obcí. Největší část dotací ze státního rozpočtu v požární ochraně připadá právě na výdaje jednotek SDH obcí. Jedná se o účelové neinvestiční dotace, které jsou prioritně určeny obcím na [17]:

- 1. Výdaje na zabezpečení akceschopnosti** – Do této skupiny spadají opravy zásahové požární techniky a věcných prostředků požární ochrany a ostatní provozní výdaje. Dále je zde zařazeno věcné vybavení, které zůstává majetkem obce, jako jsou např. ochranné oděvy pro hasiče. Další část tvoří mzdové výdaje na pracovní pohotovost člena vykonávající službu v jednotce jako svoje zaměstnání atd.
- 2. Výdaje na odbornou přípravu** – Zde se jedná o odbornou přípravu velitelů a strojníků jednotek SDH obce k získání odborné způsobilosti či k prodloužení této způsobilosti, různé specializační kurzy, dále taktická a prověřovací cvičení, které pořádá HZS krajů.
- 3. Výdaje za uskutečněný zásah jednotky SDH obce na výzvu územně příslušného operačního a informačního střediska HZS kraje mimo území dané obce**

Tato dotace je poskytována prostřednictvím krajů, které s obcemi vyhotovují smlouvy. V roce 2013 je poskytnuta účelová neinvestiční dotace z rozpočtu MV – GŘ HZS ČR prostřednictvím Pardubického kraje na výdaje jednotek SDH obcí a to ve výši 4 128 000 Kč a jedná se tak o pokles dotací oproti předchozím letem. Například v předchozích dvou letech se jednalo o částku 5 000 000 Kč. Další dotace jsou směřovány na obnovu zásahové požární techniky jednotek SDH obcí, kde jsou dotace prioritně určeny pro pořízení nových cisternových automobilových stříkaček [11][17]. Mezi další dotace patří přidělení dotací z vlastního rozpočtu Pardubického kraje, které je upraveno dokumentem Pravidla pro

poskytnutí dotací z rozpočtu Pardubického kraje na požární techniku a věcné prostředky požární ochrany jednotek SDH obcí Pardubického kraje na období 2013 – 2016 [17][19].

Dalšími dostupnými finančními zdroji jsou členské příspěvky, které si schvaluje samostatně každý okres, dále zde je podpora obcí, dotace územně samosprávných celků a sponzorské dary.

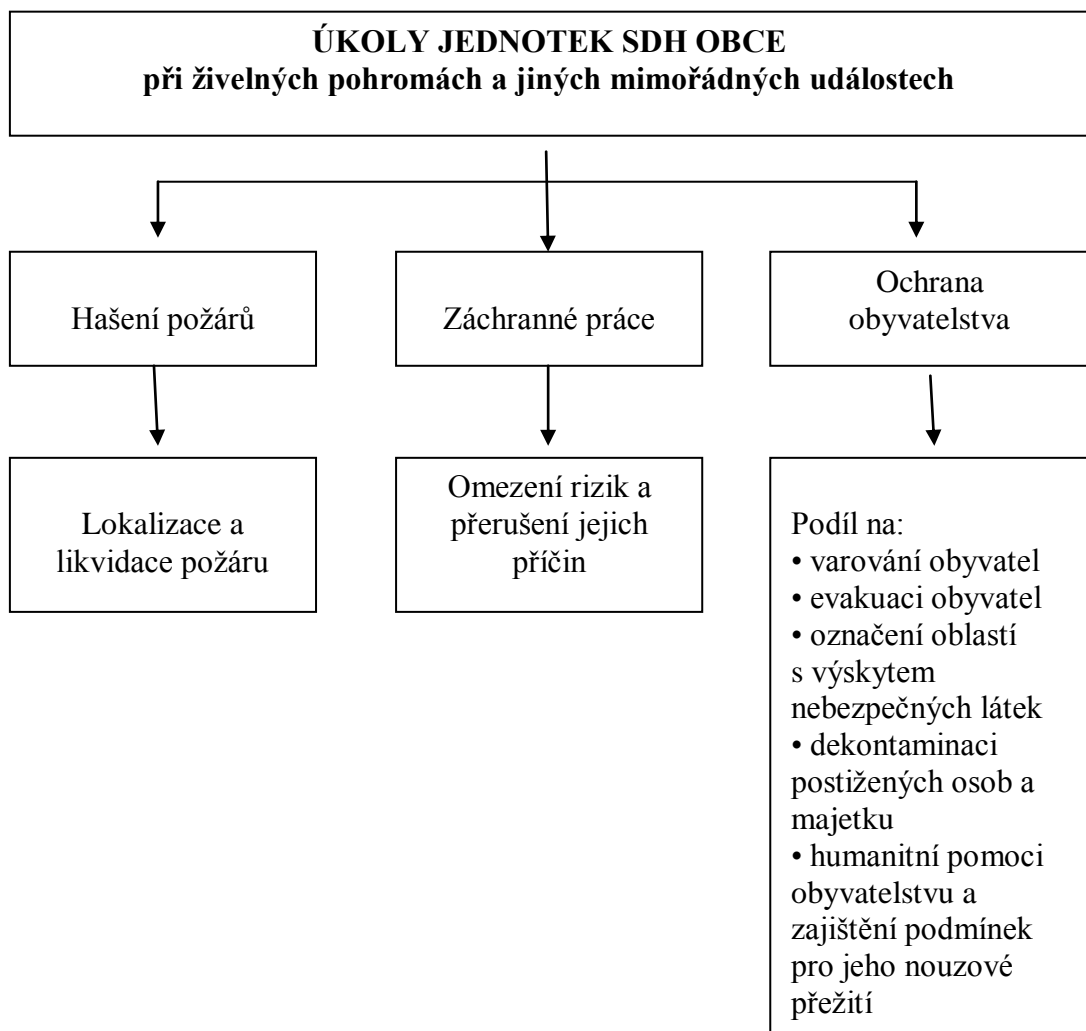
3.3 Hlavní činnost jednotek SDH obce

Činnost, kdy jednotka SDH obce plní své úkoly při různých mimořádných úkolech se souhrnně nazývá zásah, ten začíná okamžikem kdy je jednotce vyhlášen poplach a končí návratem do místa její dislokace z místa zásahu. Vyhlášení poplachu jednotkám PO, které jsou předurčené k zásahu, zabezpečuje Operační a informační středisko (OPIS) HZS kraje nebo jiná místa, která jsou určena k vyhlášení požárního poplachu. Operačním a informačním střediskem se myslí specifické pracoviště ve struktuře HZS, které zabezpečuje příjem a vyhodnocování volání na tísňovou linku 150 a také na linku 112. Následně zajišťuje vyslání a dojezd jednotek PO na místo MU, poskytuje informace veliteli zásahu a zajišťuje řešení události na operační úrovni – tedy koordinuje postup složek IZS [11][29]. Vyhlášení poplachu dané jednotce je činnost, jejímž cílem je vyrozumět danou jednotku a předat ji informace o události, které obsahují [29]:

- druh zásahu
- adresa místa zásahu
- síly a prostředky jednotky vysílané k zásahu pod velením určitého velitele
- další údaje, které upřesňují okolnosti události a např. také trasu přepravy na místo zásahu pro dané jednotky.

Na následujícím obrázku 3 jsou zobrazeny základní úkoly, které plní jednotky SDH obce. Na základě toho musí být schopna každá jednotka SDH obce, plnit základní úkoly v oblasti ochrany obyvatel na území svého zřizovatele. Dobrovolní hasiči nejen že pomáhají při požárech, živelných pohromách či dopravních nehodách, ale také vykonávají další činnosti. Spolupracují s mládeží, pořádají mnoho významných kulturních a společenských akcí, jako je hasičský ples, posvícení, čarodějnice atd. Mezi významné aktivity patří požární sport, jehož cílem je zejména zvýšit obratnost, rychlost a fyzickou zdatnost hasičů, který probíhá v rámci okresů, krajů, celorepublikově a také na mezinárodní úrovni. Lze tedy říct,

že práce ve sboru je pro dobrovolné hasiče nejen zábava, ale je to i stálá pohotovost pro případné zavolání k mimořádné události. Pro tyto případy musí být permanentně v dokonalém stavu veškerá hasičská technika a vybavení. Na jejich údržbě každoročně členové sboru odpracují několik brigádnických hodin.

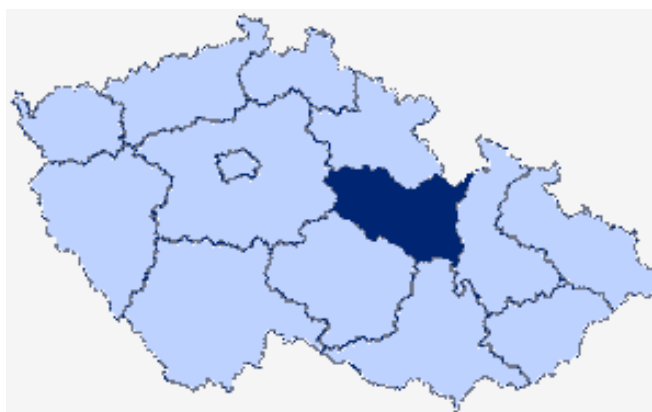


Obrázek 3: Úkoly jednotek SDH obce

Zdroj: [11]

4 JEDNOTKY SDH NA PARDUBICKU

V následující části jsou přiblíženy základní informace o Pardubickém kraji, jako např. zeměpisné, ekonomické, průmyslové a další. Další kapitoly se věnují celkovému počtu jednotek požární ochrany a jejich zásahům, jak v kraji tak jednotlivých okresech. Část této kapitoly bude věnována vývoji dotacím, které získávají jednotky SDH obcí v Pardubickém kraji a dopadům těchto dotací na stávající jednotky SDH. Na obrázku 4 je zobrazena poloha Pardubického kraje zakresleného na mapě ČR.



Obrázek 4: Zobrazení Pardubického kraje na mapě ČR

Zdroj: [14]

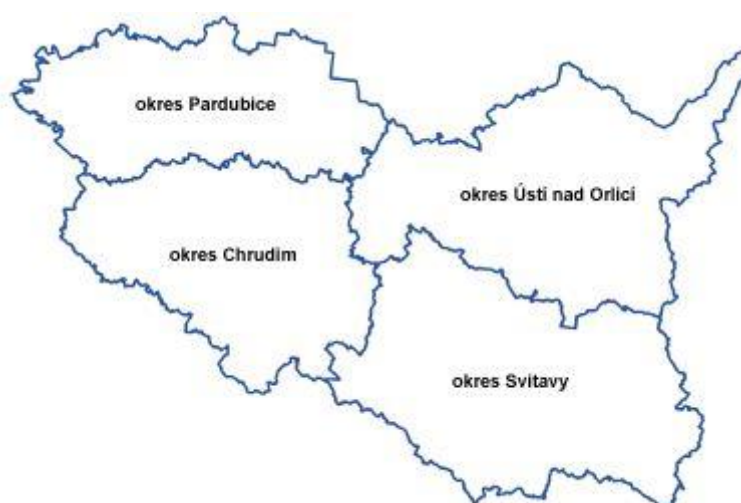
4.1 Charakteristika Pardubického kraje

Pardubický kraj se nachází ve východní části Čech a sousedí s Královéhradeckým, Středočeským, Olomouckým Jihomoravským a krajem Vysočina. Jeho rozloha je 4 519 km², tedy 5,7 % rozlohy ČR, a tím je Pardubický kraj pátým nejmenším krajem v ČR. Z celkové rozlohy kraje zaujímá zemědělská půda 60,7 %, lesy 29 % a vodní plochy 1,3 %. K 31.12.2012 v kraji žilo 516 440 obyvatel, což představuje 4,9 % z celkového počtu obyvatel ČR a průměrná hodnota zalidnění tak vychází na 114 obyvatel na 1 km². Nejlidnatějším okresem Pardubického kraje je okres Pardubice, následují okresy Ústí nad Orlicí, Svitavy a Chrudim. Třemi největšími městy jsou Pardubice, Chrudim a Svitavy [8].

Pardubický kraj se vyznačuje rozmanitým osídlením, průmyslovou a zemědělskou výrobou a také rozdílnou kvalitou životního prostředí. V kraji je koncentrován průmysl, ale i komerční a veřejné služby. Nejsilnějším odvětvím z oblasti průmyslu je všeobecné

strojírenství, následuje textilní, oděvní, kožedělní průmysl. Mezi nejméně postižená území patří oblast podhůří a vrchovin (bez větších sídel) ve střední a severní části okresu Ústí nad Orlicí a v jižní části okresu Chrudim. Nejvíce poškozeným životním prostředím je oblast s koncentrovaným průmyslem, osídlením a dopravními uzly. V Pardubickém okrese je stupeň poškození životního prostředí zejména chemickým průmyslem a energetikou jeden z největších v rámci ČR, a to z důvodu nejvyššího podílu na celostátní produkci chemického průmyslu (Synthesia, Paramo, elektrárny Opatovice a Chvaletice). Ekonomickou prosperitu výrazně ovlivňuje fakt, že region protíná evropský železniční koridor. V kraji se zvyšuje hustota automobilového provozu a nejfrekventovanějším dopravním tahem je silnice I/35, která vede přes Holice – Vysoké Mýto – Litomyšl – Moravská Třebová. Z tohoto důvodu se jedná o místa s nejčastějšími a nejzávažnějšími dopravními nehodami v kraji. Z hlediska vodohospodářského je Pardubický kraj mimořádně významnou oblastí s přebytky vodních zdrojů, a to jak podzemních tak i povrchových vod. Krajem protékají řeky: Labe, Chrudimka, Divoká a Tichá Orlice, Svitava, Morava a Svratka. Ke třem největším vodním plochám kraje patří Sečská přehrada, Bohdanečský rybník a Pastviny. Hospodářsky nejvýznamnější oblastí je úrodný pás podél toku Labe nebo-li Polabí. V Pardubickém kraji také nalezneme mnoho turisticky zajímavých cílů, například zříceniny, hrady, historické stavební památky a další [8][14].

Pardubický kraj se skládá ze 4 okresů – Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí, jejichž rozložení je vidět na obrázku 5. K 1.1 2013 je v Pardubickém kraji 548 sborů dobrovolných hasičů s celkovým počtem 23 798 řádných členů [26].

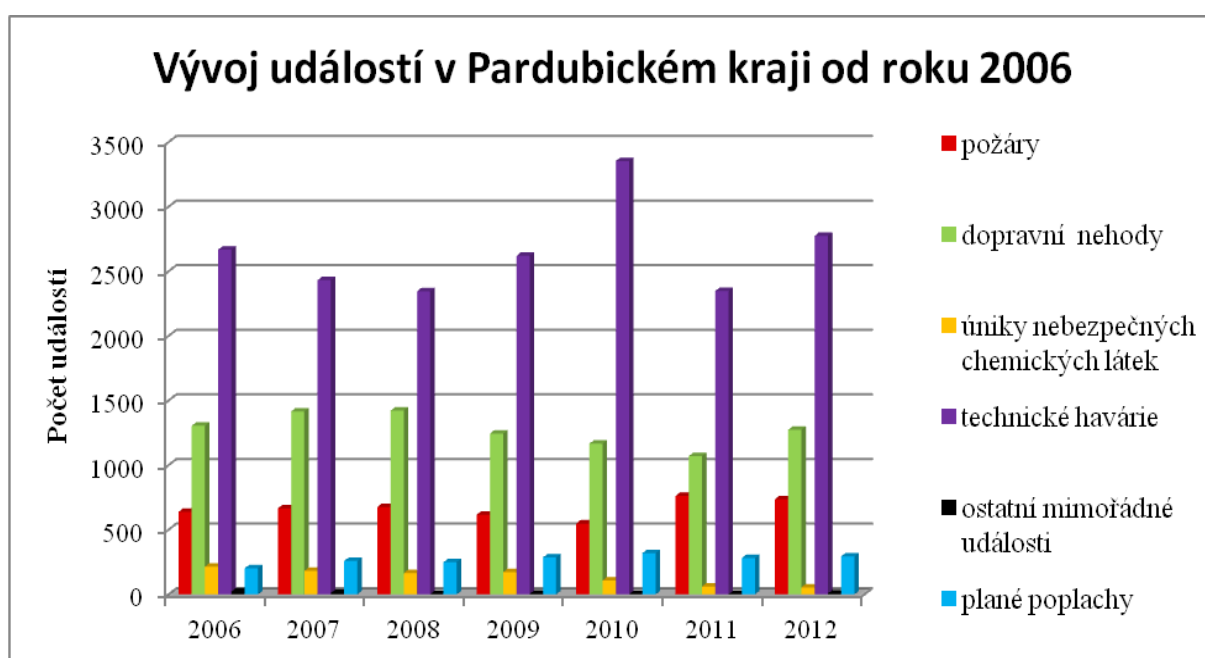


Obrázek 5: Okresy v Pardubickém kraji

Zdroj: [14]

4.2 Události v Pardubickém kraji

V Pardubickém kraji se za rok 2012 celkem řešilo 5 128 událostí, což představuje nárůst oproti předchozímu roku o 538 událostí. Z celkového počtu událostí vyjízďely jednotky PO nejčastěji k technickým zásahům a to z 54 % událostí. Do technických zásahů patří převážně zásahy s provozem na pozemních komunikacích, vstup do obydlí a jiných uzavřených prostor, vyprošťování osob atd. Druhou nejčastější událostí byly dopravní nehody, které se podílely na celkovém počtu událostí 24,7 %, další byly požáry, které tvořily 14,9 % událostí a plané poplachy byly v rozsahu 5,7 % událostí. Pouze necelé jedno procento tvořily události související s únikem nebezpečných látek. Následující obrázek 6 zobrazuje podrobný vývoj událostí v Pardubickém kraji [19][24].



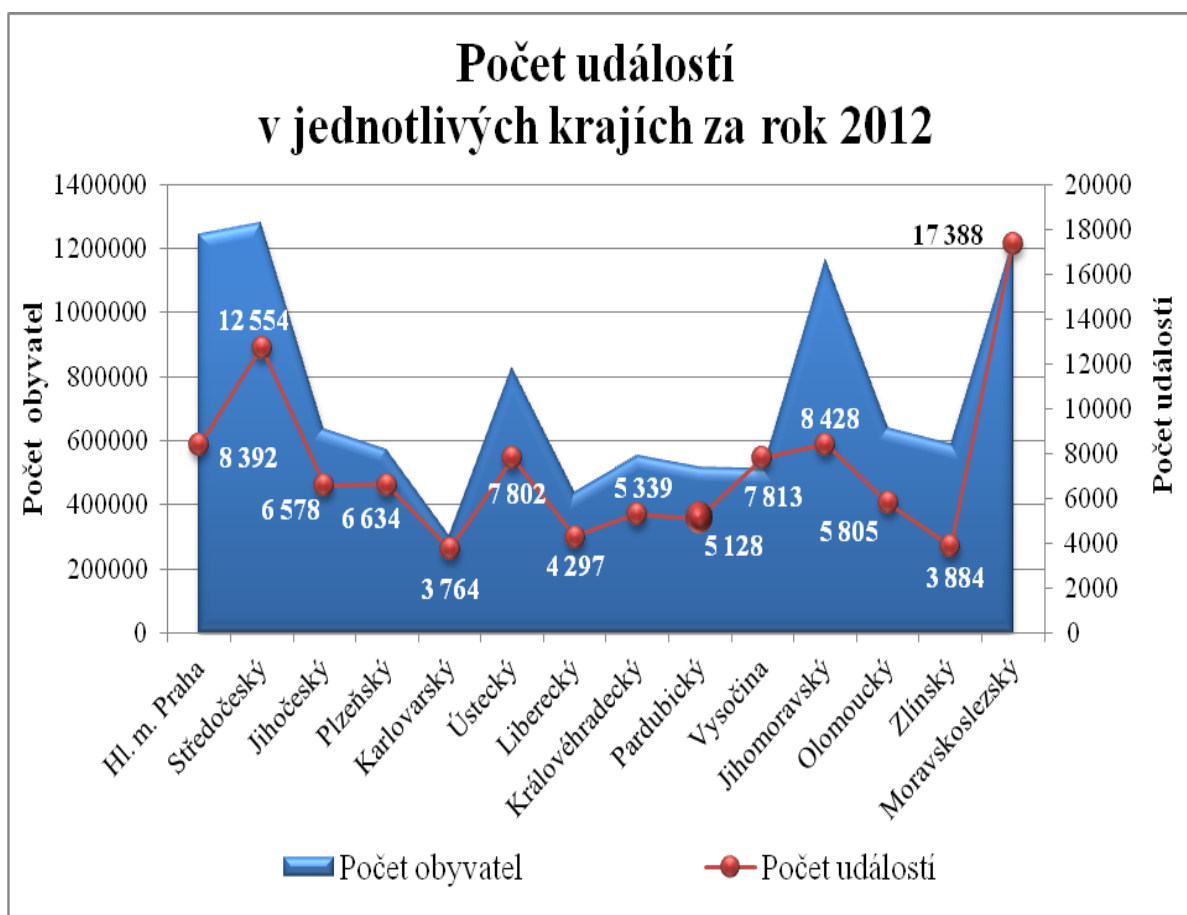
Obrázek 6: Vývoj událostí v Pardubickém kraji od roku 2006 do současnosti

Zdroj: vlastní zpracování [24]

V 2012 je zaznamenán nárůst u dopravních nehod, technických zásahů a také planých poplachů, naopak pokles byl zaznamenán u požárů a úniků nebezpečných látek. Od roku 2006 do současnosti došlo k výrazné změně u událostí s úniky nebezpečných chemických látek, kde v roce 2006 bylo 215 těchto událostí a v roce 2012 se jednalo pouze o 34 událostí. Za zmínku stojí také to, že v roce 2010 je zaznamenáno nejvíce událostí a to 5 525. Naopak nejméně událostí nastalo nadcházejícího roku 2011, kdy se zasahovalo u 4 522 událostí. Je zřejmé, že v každém roce je v Pardubickém kraji největší podíl technických havárií

a to v průměru s 2 500 událostmi, poté jsou dopravní nehody s přibližným počtem 1 200 událostí za rok. Na dalším místě jsou požáry, které čítají ročně kolem 550 událostí a poslední jsou plané poplachu pohybující se okolo 250 událostí ročně.

Na dalším obrázku 7 je graficky znázorněno srovnání všech 14 krajů České republiky, kde je provedeno porovnání podle počtu vzniklých událostí v jednotlivém kraji v přepočtu na obyvatele v kraji. Počet událostí v Pardubickém kraji je při porovnání s ostatními kraji v normálu. Nejvíce událostí v přepočtu na obyvatele se stalo v kraji Vysočina, Moravskoslezském kraji a Karlovarském kraji. Naopak nejméně událostí připadá na Zlínský kraj a Hlavní město Praha.



Obrázek 7: Počet událostí v jednotlivých krajích za rok 2012

Zdroj: vlastní zpracování [24]

Následující tabulka 3 zobrazuje podrobné rozpracování jednotlivých mimořádných událostí v daných okresech Pardubického kraje.

Tabulka 3: Počet jednotlivých událostí v daných okresech za rok 2012

Okres/ událost	Požár	Dopravní nehoda	Planý poplach	Únik nebezpečných látek	Technické havárie	Celkem
Chrudim	151	276	44	9	485	921
Pardubice	272	287	102	9	715	1 283
Svitavy	169	285	64	13	578	1 045
Ústí nad Orlicí	173	419	83	3	991	1 586
Celkem	765	1 267	293	34	2 769	5 128

Zdroj:[16]

Z tabulky je patrné, že nejvíce zásahů z celého Pardubického kraje se odehrálo v okrese Ústí nad Orlicí. Pokud se pominou zásahy jednotek kategorie JPO I, které mají vždy největší podíl na zásazích všech z jednotlivých kategorií jednotek PO, tak v okrese Ústí nad Orlicí zasahovala nejčastěji jednotka kategorie JPO IV. Jedná se o HZS podniku Správa železniční dopravní cesty (SŽDC) Česká Třebová s 239 událostmi. Největší podíl měla tato jednotka u zásahů technického rázu, které činily 138 zásahů a 47 zásahů u dopravních nehod, což je způsobeno tím, že se zde protíná evropský železniční koridor. Velmi často také zasahovala jednotka Choceň, která spadá do kategorie JPO II, zde se jednalo u 89 zásahů a téměř z poloviny šlo o dopravní nehody. Je to dáno tím, že se jedná o nejfrektovanější dopravním tah v kraji. Dalším důvodem proč zde je tolik technických havárií se dá vysvětlit tak, že v daném okrese se nejvíce investuje do výstavby průmyslových závodů a tím se rozrůstají i havárie s nimi spojené [19].

Druhý největší počet událostí se stal v Pardubickém okrese, což je dáno množstvím průmyslu v daném okrese. To dokazují i nejčastější zásahy jednotkou kategorie JPO IV Elektrárna Chvaletice s 87 zásahy, kde se jednalo z poloviny o technické zásahy, a druhou polovinu tvořily plané poplachu. Dále zde zasahovala také jednotka kategorie JPO IV Synthesia Pardubice se 71 zásahy, zde se jednalo z devadesáti procent o technické zásahy. Další zasahující jednotkou tentokrát kategorie JPO II je jednotka Lázně Bohdaneč s počtem 46 zásahů [19].

V okrese Svitavy zasahovali nejvíce jednotky kategorie JPO II a to jednotka Březová nad Svitavou s 46 zásahy a jednotka Jevíčko se 43 zásahy. Z okresu Chrudim nejčastěji vyjížděly jednotky kategorie JPO II a to jednotka Skuteč s počtem zásahů 61 a jednotka Heřmanův Městec s celkovým počtem 60 zásahů. Tyto 2 okresy jsou na tom podobně, vyjíždělo se nejčastěji k požárům, dopravním nehodám a technickým haváriím [19].

Jednotky PO Pardubického kraje za rok 2012 zasahovali také na území jiných krajů a to celkově u 33 událostí. Nejméně se zasahovalo v Olomouckém kraji u 4 událostí, kde zasahovali 4 jednotky HZS kraje a 3 jednotky SDH obcí z Pardubického kraje a dále na území Středočeského kraje, kam vyjížděli jednotky PO Pardubického kraje také k 4 událostem. Zde se podílely na zásahu 2 jednotky HZS kraje a 4 jednotky SDH obcí z Pardubického kraje. Jednotky PO Pardubického kraje také zasahovali v Královéhradeckém kraji a to u 6 událostí, na těchto zásazích se podílelo 6 jednotek HZS kraje a 1 jednotka SDH obcí. Na území Jihomoravského kraje bylo 7 událostí, u kterých zasahovali jednotky PO Pardubického kraje, ke kterým vyjížděly 2 jednotky HZS kraje a 6 jednotek SDH obcí. Nejvíce vyjížděly jednotky PO Pardubického kraje na území kraje Vysočina a to ke 12 událostem, kde zasahovalo 8 jednotek HZS kraje a 7 jednotek SDH obcí [19].

4.3 Vývoj jednotlivých kategorií JPO v kraji

V tabulce 4 je zobrazen vývoj jednotlivých kategorií jednotek PO v Pardubickém kraji. Po bližším prozkoumání je patrné, že každým rokem ubývá celkový počet jednotek požární ochrany. Po zaměření na jednotlivé kategorie, jsou zaznamenány největší poklesy u JPO V- SDH obcí a JPO VI – SDH podniků s místní působností. U jednotky SDH obcí kategorie JPO V je to dáno tím, že každým rokem se ruší tyto jednotky se souhlasem HZS Pardubického kraje. Povinnosti zrušených jednotek tak převezmou okolní jednotky SDH obcí s územní působností. Nastává tedy smluvní vztah se sousední obcí s funkční JPO, který vyřeší povinnost obce zřídit jednotky zrušené. Každý rok nastává k přepočítání plošného pokrytí a tím ke změně kategorie jednotky SDH obce a to podle požadavků obcí a v souladu s plošným pokrytím jednotkami PO Pardubického kraje.

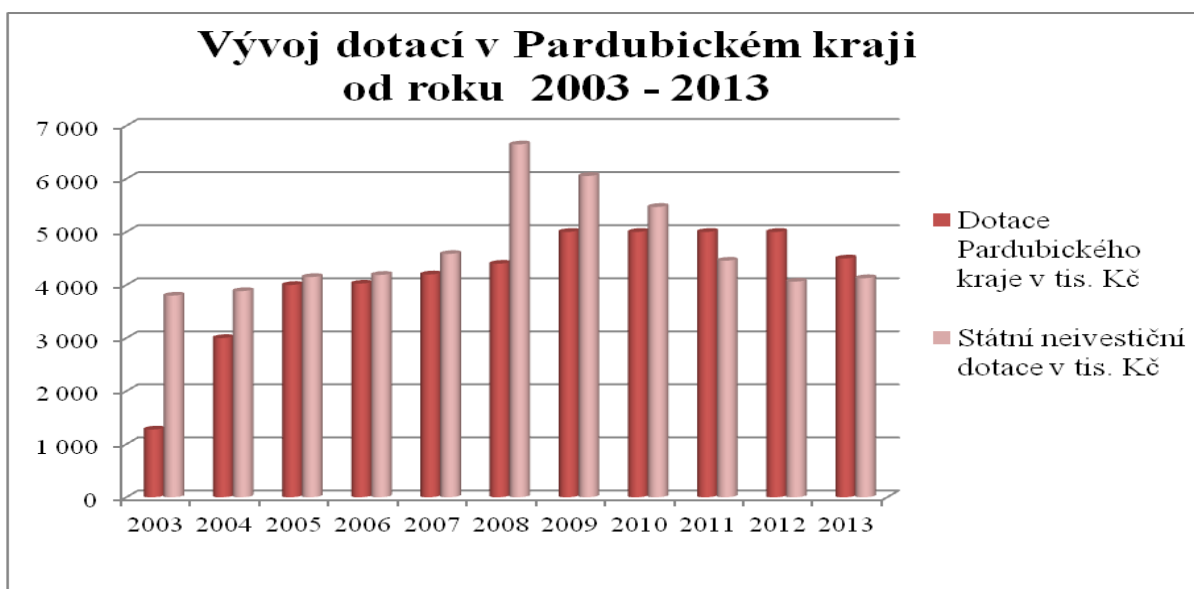
Tabulka 4: Vývoj jednotlivých kategorií JPO v Pardubickém kraji

Kategorie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
JPO I	15	15	15	15	15	15	15	15
JPO II	27	17	19	20	21	21	22	23
JPO III	82	90	88	87	86	87	84	83
JPO IV	5	5	5	5	7	6	6	6
JPO V	465	453	454	444	445	442	443	442
VI	9	7	4	4	4	4	5	5
Celkem	603	587	585	575	578	575	575	574

Zdroj: vlastní zpracování [22]

4.4 Vývoj dotací v kraji

Dotace v požární ochraně jsou poskytovány na činnost jednotek SDH obcí a to prostřednictvím vlastního rozpočtu Pardubického kraje a dále ze státní dotace Ministerstva vnitra ČR. V případě státní dotace se jedná o účelovou neinvestiční dotaci a při poskytnutí této dotace se přihlíží ke koncepci požární ochrany kraje, dále k plošnému pokrytí území kraje jednotkami PO a k materiálně technickému vybavení jednotek SDH obcí. Přidělování dotací z rozpočtu kraje se v současné době řídí dokumentem Pravidla pro poskytnutí dotací z rozpočtu Pardubického kraje na požární techniku a věcné prostředky požární ochrany jednotek SDH obcí Pardubického kraje na období 2013 – 2016. Tyto dotace jsou určeny výhradně na nákup mobilní požární techniky, opravy a nákup požární techniky a věcných prostředků požární ochrany. Z obrázku 8 je zřejmé, že státní dotace i dotace od kraje rostly až do roku 2008, od té doby dotace klesají, což má negativní dopad na jednotky SDH obcí, kterým tyto dotace připadají. Poskytování dotací úzce souvisí s tím, proč se v posledních letech často ruší jednotky SDH obcí kategorie JPO V a jejich povinnosti přebírají okolní jednotky SDH obcí s místní působností. Je to hlavně z důvodu nedostatku finančních prostředků. Nedostatečné finanční prostředky mají dopad i na dlouhodobý propad v obměně a nákupu nové techniky a to se dále projevuje ve zvýšených nákladech na údržbu a provoz požární techniky a může dojít k snížení technické úrovně zásahové činnosti. Například průměrné stáří dopravních automobilů v jednotkách SDH obcí se pohybuje okolo 35 let a cisternových automobilových stříkaček 25 let. Je tedy patrné, že nedostatečné finanční prostředky mají dopad na mnoho faktorů [25][26].



Obrázek 8: Vývoj dotací v Pardubickém kraji

Zdroj: vlastní zpracování [27]

4.5 Aktuální stav jednotek

V Pardubickém kraji je 574 jednotek požární ochrany a to k 1. 1. 2013. V průběhu roku 2012 byly zrušeny 4 jednotky SDH obce kategorie JPO V a to se souhlasem HZS Pardubického kraje. Povinnosti zrušených jednotek tak převzaly okolní jednotky SDH obcí s územní působností. Dále byla nově zřízena jedna jednotka požární ochrany kategorie JPO V a jedna jednotka SDH podniku kategorie JPO VI. U tří jednotek byla po přepočítání plošného pokrytí změněna kategorie SDH obce. V tabulce 5 je zobrazeno složení kategorií jednotek PO jednotlivých okresů Pardubického kraje [19].

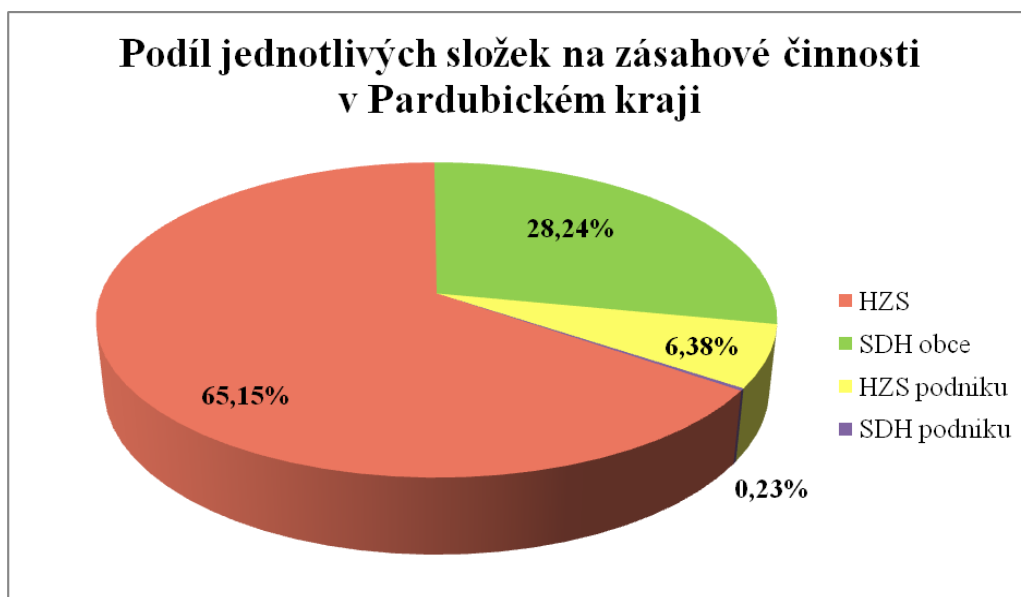
Tabulka 5: Počet jednotek požární ochrany k 1. 1. 2013

Okres/ kategorie	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI	Celkem
Chrudim	3	9	13	0	155	1	181
Pardubice	3	0	28	4	83	2	120
Svitavy	4	5	28	1	88	1	127
Ústí nad Orlicí	5	9	14	1	116	1	146
Celkem	15	23	83	6	442	5	574

Zdroj: [24]

I přes to, že JPO I mají největší podíl na zásazích, což je graficky zobrazeno na následujícím obrázku 8, z předchozí tabulky 5 vyplývá, že je nejvíce jednotek kategorie JPO V. Jedná se o jednotky s místní působností, které plní úkoly v místě příslušném katastrálním území obce, a popřípadě na výzvu OPIS zabezpečí vyslání jednotek PO i mimo území své působnosti. Podrobné zobrazení jednotek PO najdeme v přílohách A až D, kde je zakreslena dislokace vybraných jednotek podle okresů.

To, že jednotky HZS krajů vyjíždějí nejčastěji vychází z předurčenosti jednotek PO. V případě jednotky kategorie JPO I - HZS kraje stanovuje předurčenost MV – GŘ HZS ČR ve spolupráci s Pardubickým krajem. Předurčenost JPO II stanovuje HZS Pardubického kraje. Povolání jednotek určených plošným pokrytím se provádí podle požárního poplachového plánu Pardubického kraje. Rozmístění a velikost jednotlivých druhů JPO je volena tak, aby katastrální území obcí v závislosti na stupni nebezpečí byly zabezpečeny požadovaným minimálním množstvím sil a prostředků JPO [15][19].



Obrázek 9: Podíly jednotlivých složek na zásahové činnosti za rok 2012

Zdroj:[19]

Zajímavostí je, že ve statutárním městě Pardubice, není zřízena dobrovolná jednotka PO, a to jako jedna z mála obcí v kraji. Zastupitelstvo města totiž svou povinnost, že obec na úseku požární ochrany musí zřídit jednotku SDH a udržuje její akceschopnost, která vyplývá ze zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně dle §29 vyřešilo tím, že uzavřelo smlouvu s HZS Pardubického kraje. HZS Pardubického kraje zajišťuje hašení požárů a záchranné práce na území města místo jednotky SDH. Finanční prostředky, které by jinak dostávala jednotka SDH na svou činnost od města, tak dostává HZS kraje. Město má tak

smlouvu s JPO I - HZS kraje, dále s JPO IV – HZS podniků a to s Paramem, Synthesia Semtín. Tyto jednotky doplňují jednotky z okrajových částí města, kterými jsou JPO II – SDH obcí Rosice nad Labem a Hostovice [15].

4.5.1 JEDNOTKY DOBROVOLNÝCH HASIČŮ

K 1.1 2013 je v Pardubickém kraji 548 sborů dobrovolných hasičů s celkovým počtem 23 798 řádných členů. Tímto počtem dobrovolných hasičů je Pardubický kraj výjimečný. Podle výpočtů vychází 46 dobrovolných hasičů na tisíc obyvatel tohoto kraje, což převyšuje celorepublikový průměr o více než třetinu. V Následující tabulce 6 je zpracován vývoj počtu členů dobrovolných hasičů spadající pod občanské sdružení SH ČMS v Pardubickém kraji.

Tabulka 6: Stav členské základny SH ČMS v Pardubickém kraji

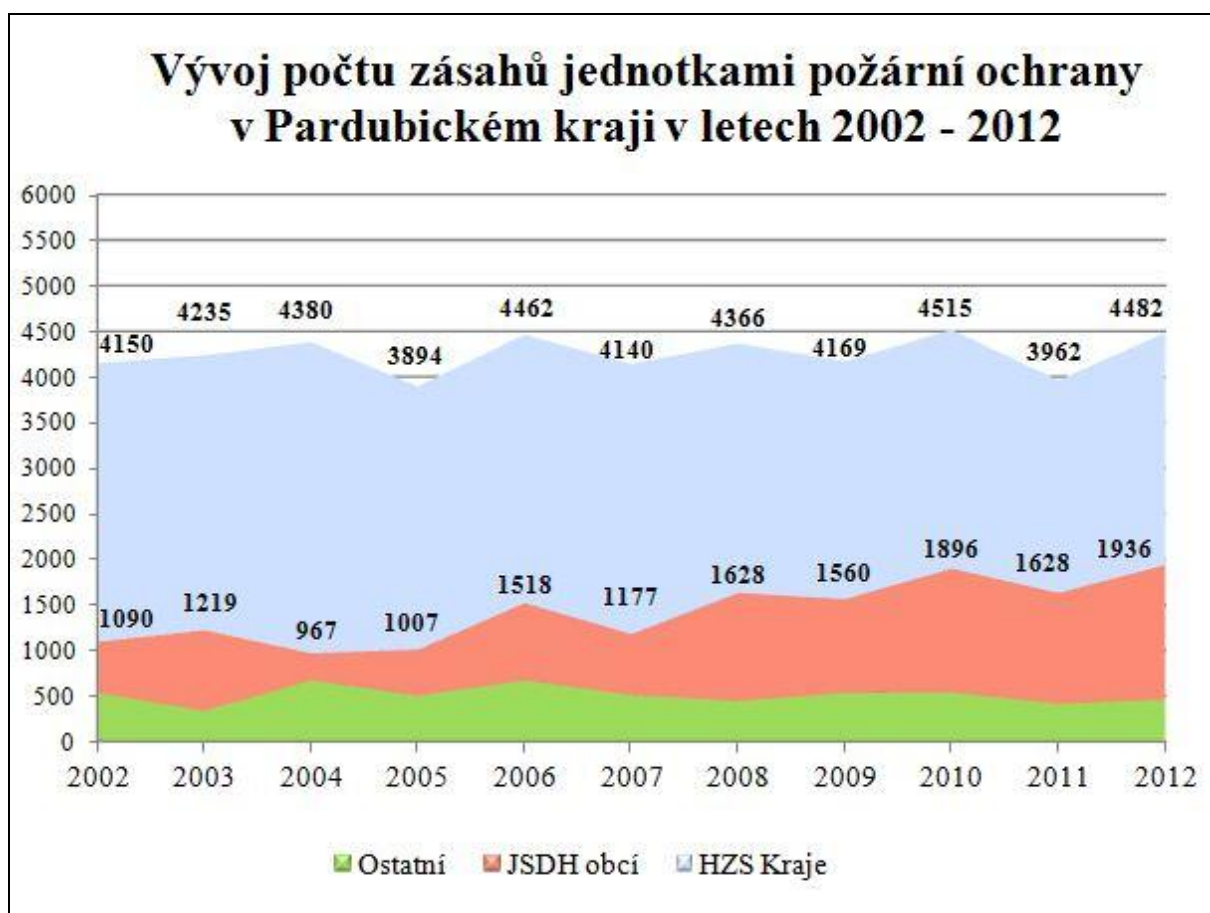
Roky	Počet členů			
	přípravka do 6 let	mladí hasiči do 18 let	18-26 let	řádní členové
31. 12. 2012	217	3 185	3 202	23 798
31. 12. 2011	333	3 411	3 470	23 985
31. 12. 2010	171	2 874	3 161	23 584
31. 12. 2009	75	3 590	3 698	24 091
31. 12. 2008	54	3 076	3 272	23 205
31. 12. 2007	48	3 073	3 245	23 246
31. 12. 2006	43	3 075	3 232	23 338
31. 12. 2005	32	3 040	3 392	23 248
31. 12. 2004	25	2 829	3 306	23 124
31. 12. 2003	16	3 139	3 624	23 473
31. 12. 2002	1	2 769	3 430	23 536
31. 12. 2001	-	2 836	3 274	23 585

Zdroj:vlastní zpracování [28]

Z tabulky je zřejmé, že před pár lety neměli dobrovolní hasiči žádné členy ve skupině přípravky – děti do 6 let, radikální zlom nastal až v průběhu roku 2009, kdy se počet členů zvětšil o více jak polovinu. V případě vývoj počtu řádných členů se hodnoty nějak zásadně nemění. V porovnání s ostatními kraji by se dalo říci, že spíše počet dobrovolných hasičů na Pardubicku klesá, ale stále je zde dostatečný počet dobrovolných hasičů.

Z grafického znázornění na obrázku 10 je zřejmé, že počet zásahů jednotkami SDH obcí má stále vzrůstající tendenci i přes to, že jednotek stále ubývá. Od roku 2002 se zvýšil počet zásahů jednotkami SDH obcí o více jak polovinu (77,8%), což je velmi příznivý jev.

Za období od roku 2002 – 2012 se jednotky SDH obcí v Pardubickém kraji podílely na výjezdech v průměru 23 % z celkového počtu výjezdů, které činily přibližně 6 000 zásahů ročně v daném kraji. Průměrný počet zásahů jednotkami HZS kraje je 4250 za rok a jedná se tak o 68 % z celkového počtu výjezdů, zbytek připadá na HZS a SDH podniků.



Obrázek 10: Vývoj počtu zásahů jednotek PO v Pardubickém kraji letech 2002 - 2012

Zdroj:vlastní zpracování [22]

4.6 Zhodnocení a doporučení

Za posledních deset let dochází v Pardubickém kraji každoročně ke zvýšení podílu na zásazích jednotkami SDH obcí. Jedná se o nárůst od roku 2002 do současnosti o 78 %. I přes tuto skutečnost dochází k poklesu finančních prostředků, které připadají těmto jednotkám a jedná se o propad zhruba 2 500 000 Kč za posledních 5 let. Největší část dotací tvoří finanční prostředky poskytované ministerstvem vnitřem společně s dotacemi z vlastního rozpočtu Pardubického kraje. Mezi další dostupné finanční zdroje jednotek SDH obcí lze zařadit podporu obcí, různé sponzorské dary a příjmy z vlastní výdělečné činnosti jednotek SDH obcí.

Nedostatečné finanční prostředky mají hlavní dopad na dlouhodobý propad v obměně a nákupu nové techniky, což se projevuje ve zvýšených nákladech na údržbu a provoz požární techniky. S poklesem finančních prostředků souvisí také to, že dochází k rušení jednotek požární ochrany a povinnosti zrušených jednotek tak převezmou okolní jednotky SDH obcí s územní působností na základě smluvního vztahu. S tím souvisí větší dojezdová vzdálenost jednotek PO. Co se týče dotací v budoucnosti, jednotky PO musejí doufat, že v dalších letech dojde k navýšení finančních prostředků. Do té doby si musí spoléhat na dostatečné sponzorské dary, své vlastní příjmy nebo například přeřazení technického vybavení od profesionálních hasičů.

Na základě plošného pokrytí je definováno rozmístění potřebných kategorií jednotek PO jako reakce na předpokládaný stupeň nebezpečí katastrofu obce. V průběhu let dochází nejčastěji k zrušení jednotek kategorie JPO V, což nepředstavuje prozatím žádnou hrozbu, jelikož tyto jednotky zasahují na území svého zřizovatele a není zde předpokládaný vysoký stupeň nebezpečí. Horší situace by nastala při zrušení jednotky kategorie JPO III, která má stejně jako JPO V danou dobu výjezdu 10 minut, ale už se jedná o jednotku s územní působností. V případě dalšího úbytku jednotek kategorie JPO V, by bylo dobré zachování stávajícího počtu jednotek kategorie JPO II a JPO III popřípadě jejich navýšení, z důvodů častějších zásahů a lepšího technického vybavení.

Z celkového zhodnocení lze usoudit, že i přesto, že jednotek na Pardubicku ubývá, tak členů dobrovolných hasičů je stále dostatek, jelikož vychází 46 dobrovolných hasičů na tisíc obyvatel a tím tento region převyšuje celorepublikový průměr. Jediný problém je tedy v dotacích, které připadají jednotkám SDH obcí a kvůli jejich nedostatečné výši nemohou jednotky disponovat dostatečným technickým vybavením.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla vypracována na téma jednotky dobrovolných hasičů na Pardubicku. V úvodu práce byla pomocí odborné literatury popsána historie hasičství společně s obecnými pojmy jako Hasičský záchranný sbor ČR, Integrovaný záchranný systém a jednotky požární ochrany. Druhá část je zaměřena na praktické poznatky jednotek sboru dobrovolných hasičů na Pardubicku.

První kapitola byla zaměřena na vznik a historii hasičství, kde je důležitým datem rok 1853, kdy byl v Praze vytvořen historicky první hasičský sbor v České republice. Jsou zde popsány důležité občanské sdružení mezi které patří nejznámější a hlavně největší občanské sdružení v České republice, kterým je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Dalšími sdružení je Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota. Z pohledu Pardubického kraje byl v roce 1878 zřízen první hasičský záchranný sbor přímo v Pardubicích.

Druhá kapitola pojednávala o Hasičském záchranném sboru ČR, který společně s jednotkami dobrovolných hasičů tvoří nedílnou součást Integrovaného záchranného systému. Hasičský záchranný sbor ČR je upraven zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a jeho základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry. Mezi důležité právní předpisy upravující tuto problematiku spadají: zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. V této části byla dále popsána charakteristika jednotlivých kategorií jednotek požární ochrany.

V třetí části bylo zjištěno, že největší nárůst jednotek SDH byl zaznamenán v letech 1890 – 1899, kdy v průběhu těchto let vzniklo na území České republiky 1 745 jednotek SDH obcí. Dalším tématem byli dotace od ministerstva vnitra, které se poskytují pomocí krajů jednotkám SDH obcí a také bylo rozebráno na co mohou být použity. V závěru kapitoly jsou popsány hlavní úkoly jednotek SDH obcí, společně s jejich vedlejší činností.

Ve čtvrté části bylo zjištěno pomocí analýzy dat, že nejvíce zásahů bylo provedeno za rok 2012 v okrese Ústí nad Orlicí a naopak nejméně v okrese Chrudim. Důležitým poznatkem v této kapitole bylo to, že poslední roky dochází k poklesu jednotek kategorie JPO V a to převážně z důvodů nedostatku finančních prostředků, jelikož od roku 2008 dochází k radikálnímu poklesu dotací. Za posledních 5 let se tak jedná o přibližný propad o částku 2 500 000 Kč celkových dotací, které získávají jednotky SDH obcí v Pardubickém kraji. Nedostatečné finanční prostředky mají hlavní dopad na dlouhodobý propad v obměně

a nákupu nové techniky, což se projevuje ve zvýšených nákladech na údržbu a provoz požární techniky. S poklesem finančních prostředků souvisí také to, že dochází k rušení jednotek požární ochrany a povinnosti zrušených jednotek tak převezmou okolní jednotky SDH obcí s územní působností na základě smluvního vztahu. S tím souvisí větší dojezdová vzdálenost jednotek PO. Pozitivním zjištěním je ale to, že počty zásahů jednotkami SDH obcí mají rostoucí tendenci. V současnosti má Pardubický kraj 574 jednotek požární ochrany, z čehož je 548 jednotek SDH obcí, které se podílejí na zásahové činnosti 29 %. Z celkového zhodnocení lze usoudit, že i přesto, že jednotek v Pardubickém kraji ubývá, tak členů dobrovolných hasičů má dostatek, jelikož vychází 46 dobrovolných hasičů na tisíc obyvatel a tím je převyšén celorepublikový průměr.

Smyslem práce byl průzkum odborné literatury, který pomohl k porozumění základních pojmů, které se týkají hasičského záchranného sboru a jednotek požární ochrany. V druhé části práce bylo hlavním cílem shromáždit dostupné data týkající se jednotek dobrovolných hasičů na Pardubicku, které byly následně analyzovány. V poslední kapitole bylo dále provedeno zhodnocení a doporučení. Bylo zjištěno, že dotace mají v posledních letech klesající tendenci, který má za následek negativní dopad na jednotky dobrovolných hasičů v Pardubickém kraji. Cíl práce byl tedy splněn.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Celostátní výstava tělesné výchovy a sportu: Zapojení dobrovolných hasičů. *Pardubické noviny*. 1931. ISSN 1210-602X.
- [2] Co je ČHJ. *Česká hasičská jednota* [online]. 2010 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <http://www.hasicskajednota.cz/>
- [3] HANUŠKA, Zdeněk. *Organizace jednotek požární ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. ISBN 978-80-86640-93-8
- [4] Historie a současnost MHJ. MILAN, Zdeněk. *Moravská hasičská jednota, o.s* [online]. 2011 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.mhj.cz/>
- [5] Historie boje s ohněm. *SDH Kunštát* [online]. 2010 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.sdhkunstat.cz/products/historie-boje-s-ohnem/>
- [6] Historie profesionální požární ochrany v českých zemích. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2010 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/historicka-expozice-ve-zbirohu-historie-profesionalni-pozarni-ochrany-v-ceskych-zemich.aspx>
- [7] HUŇÁČEK, Miloslav. *Pardubické zajímavosti, Soubor 29: Hasiči: Rukopis*. Pardubice, 1922, 80 s.
- [8] Charakteristika Pardubického kraje. *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_%28udaje_za_rok_2011%29
- [9] Jednotky PO. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>
- [10] LINHART, Petr; ROUDNÝ, Radim. *Ochrana obyvatelstva a terorismus*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009, 237 s. ISBN 978-807-3951-658.
- [11] *Metodika pro zřizování jednotek dobrovolných hasičů obcí*. Praha: MV GŘ HZS ČR, 2009. Dostupné z: <http://www.pozary.cz/storage/soubor/2012/01/uz4f0c86da0f634/obr4f0c8702078dc.pdf>
- [12] MOTTLOVÁ, Milada. *Příspěvky k dějinám požární ochrany v okrese Hradec Králové*. Praha: Tisková, ediční a propagační služba, státní podnik, 1991. ISBN 80-7065-046-X.

- [13] NITRA, Josef. *Almanach 2009 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2010, 239 s. ISBN 978-80-254-6809-8.
- [14] O kraji. *Pardubický kraj* [online]. 2011 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/uvodni-strana>
- [15] Požární řád statutárního města Pardubic: Obecně závazná vyhláška č. 3/2005. In: 2005.
- [16] PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Krizové řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra, Hasičský záchranný sbor ČR, 2004. ISBN 80-86640-30-2.
- [17] Rozhodnutí MV GŘ HZS ČR. In: 2013. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/viewDocument.asp?document=25761&file=25883>
- [18] RYBOVÁ, Markéta. *Požární ochrana, ekonomika a řízení v ČR a EU*. Brno, 2006. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/62756/esf_m/Diplomka_1.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. Ing. Jaroslav Rektořík, CSc.
- [19] SABOLČÍK, Ján; SMETANOVÁ, Michaela. *Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje: Statistická ročenka 2012*. Pardubice: HZS Pardubického kraje, 2013. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticka-rocenka-2012.aspx>
- [20] SDH nebo JSDH. OPAVA, Václav. *SDH Křešice* [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.sdhkresice.cz/aktuality/2012-03-14-sdh-nebo-jsdho.html>
- [21] Stanovy SH ČMS. In: *Sbírka zákonů*. 2012. Dostupné z: <http://www.dh.cz/dokumenty/stanovy/stanovy2012.pdf>
- [22] *Statistické ročenky HZS ČR z let 2002 - 2012*. Praha: MV - generální ředitelství HZS ČR. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasickeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>
- [23] VALÁŠEK, Jarmil, KOVÁŘÍK, František. *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích: účelová publikace pro krizové řízení*. Modul C. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2008. ISBN 978-80-86640-93-8.
- [24] VELIČKO, Jiří, Vladimír VONÁSEK, Pavel LUKEŠ. *Statistická ročenka 2012 Česká republika: Požární ochrana*. MV-generální ředitelství HZS ČR, 2013. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/informacni-servis-statistiky-rocenka-2012-pdf.aspx>
- [25] Věstník: právních předpisů Pardubického kraje. In: 2011. Dostupné z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/kraje/2011/pu01-11.pdf>

- [26] Výroční zpráva. *Dobrovolní hasiči* [online]. 2011 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.dh.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy/vz-2011.pdf>
- [27] *Výroční zprávy Pardubického kraje z let 2003 - 2013*. Pardubice. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/vyrocní-zpravy-pk>
- [28] *Výroční zprávy SH ČMS z let 2001 - 2012*. Praha: FIRE EDIT, s. r. o.
- [29] Zákon č.133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbíрка zákonů. 30. 12 1991. ISSN: 1211-1244.
- [30] Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a změně některých zákonů. In: Sbíрка zákonů. 30. 12 1991. ISSN: 1211-1244.
- [31] Zákon 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbíрка zákonů. 30. 12 1991. ISSN: 1211-1244.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Dislokace jednotek PO – okres Chrudim

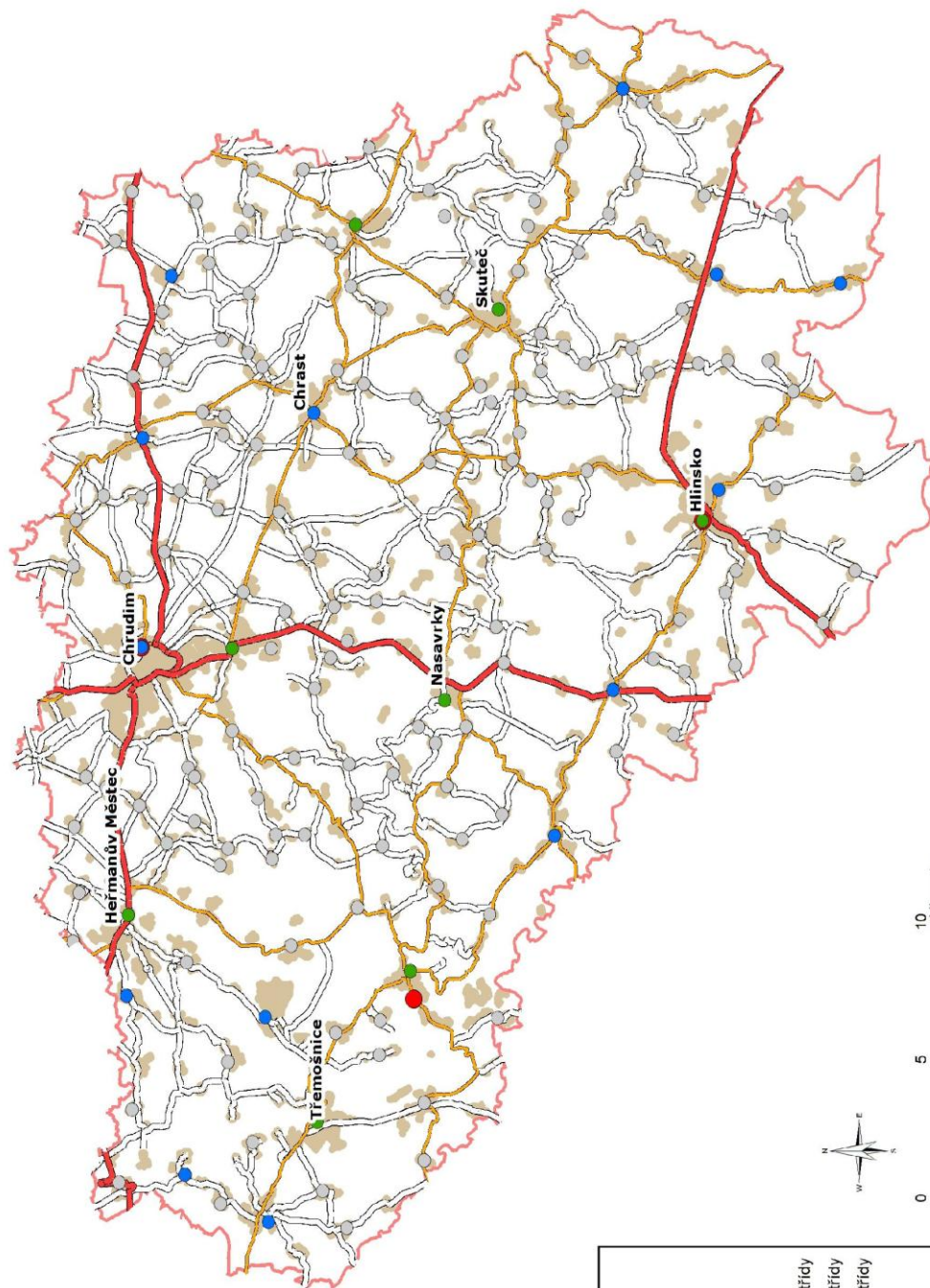
Příloha B: Dislokace jednotek PO – okres Pardubice

Příloha C: Dislokace jednotek PO – okres Svitavy

Příloha D: Dislokace jednotek PO – okres Ústí nad Orlicí

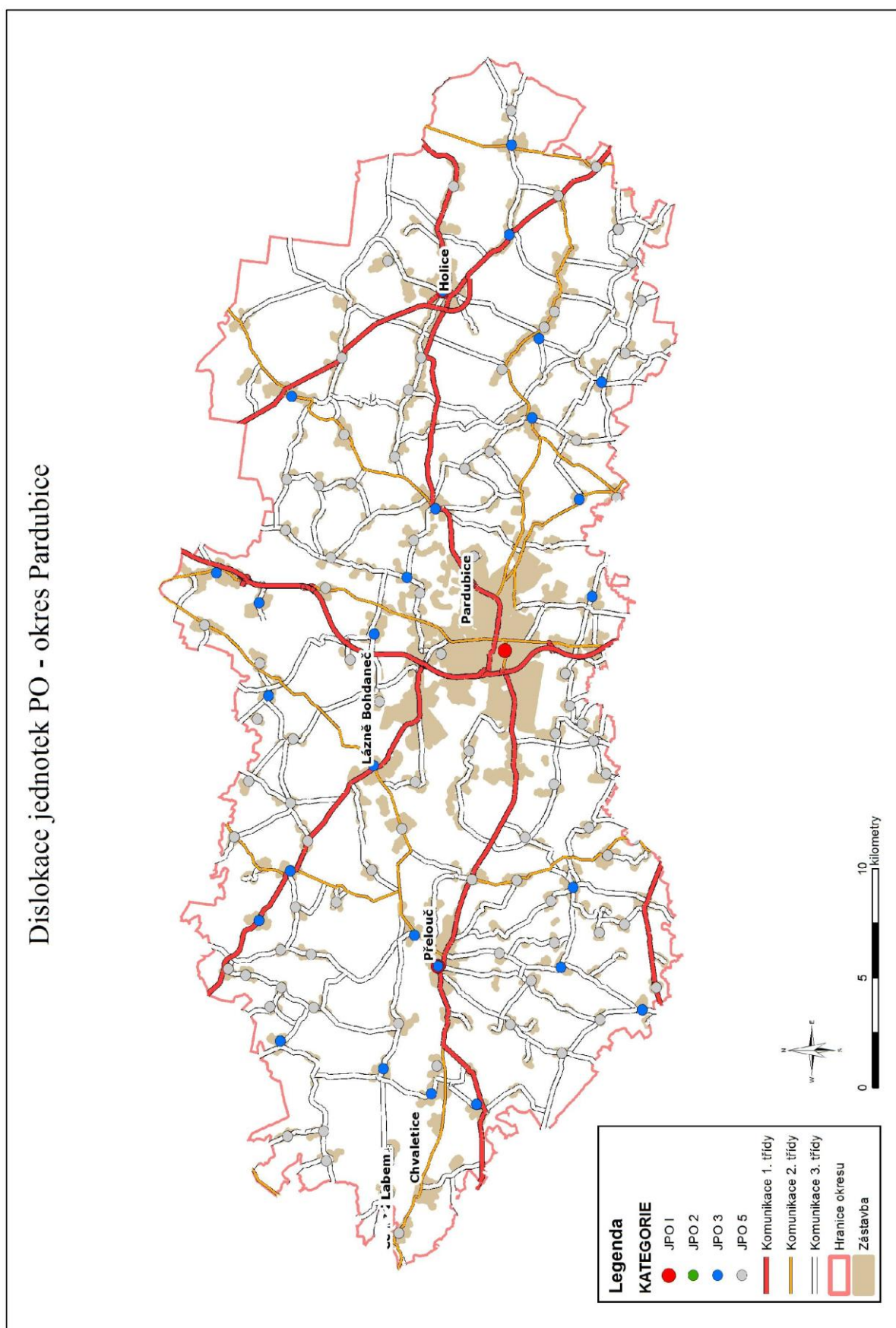
Příloha A

Dislokace jednotek PO - okres Chrudim



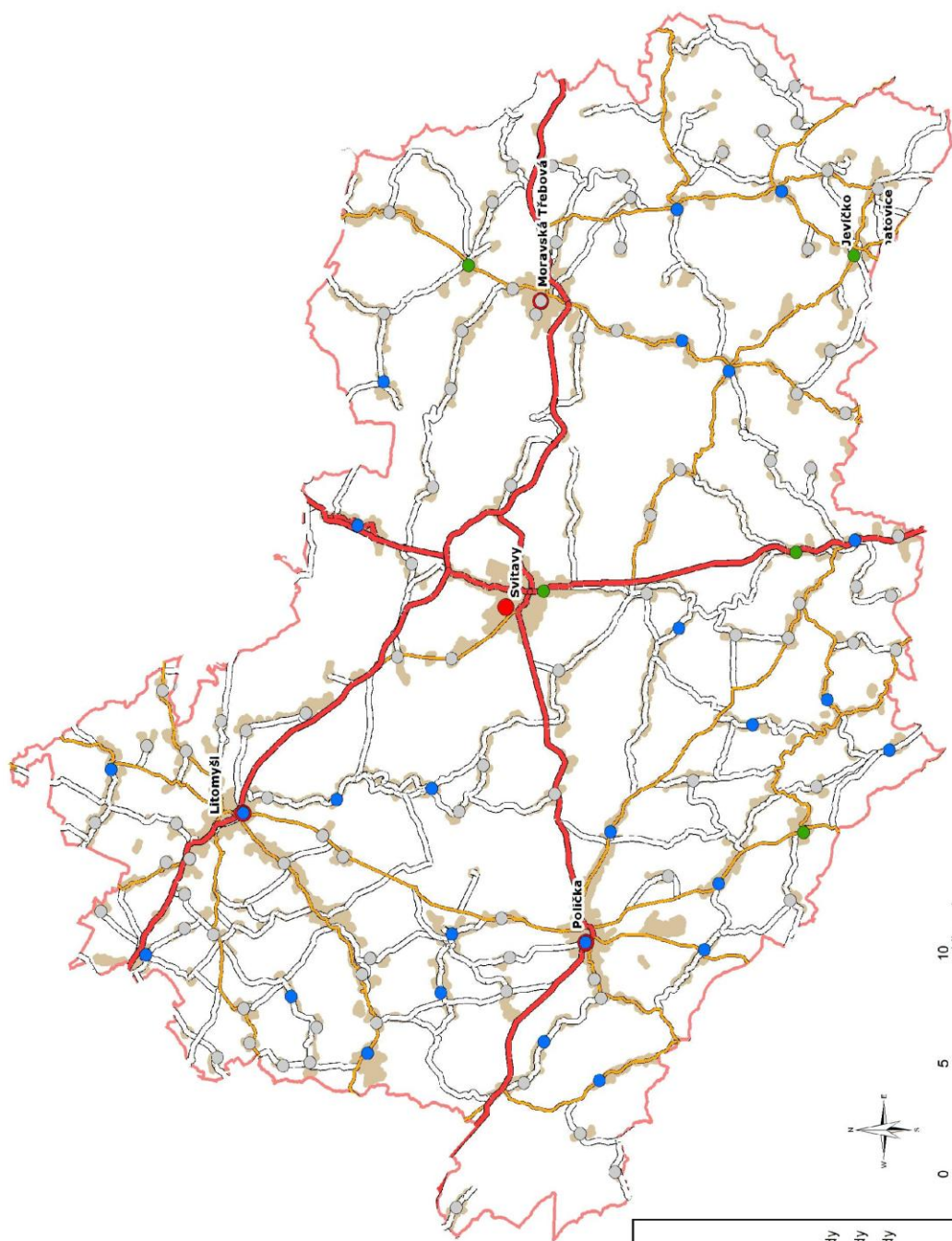
Příloha B

Dislokace jednotek PO - okres Pardubice



Příloha C

Dislokace jednotek PO - okres Svitavy



Legenda	
KATEGORIE	
●	JPO 1
●	JPO 2
●	JPO 3
●	JPO 5
—	Komunikace 1. třídy
—	Komunikace 2. třídy
—	Komunikace 3. třídy
	Hranice okresu
	Zástavba

Příloha D

Dislokace jednotek PO - okres Ústí nad Orlicí

